

Delo komitejev Generalne skupščine organizacije ZN ZDA in Britanija Jugoslaviji nista hoteli nuditi pomoči

Jugoslovanski delegat dr. Vilfan predlagal resolucijo o dajanju gospodarske pomoči

New York, 29. oktobra. (Tanjug). Na seji odbora št. 2 (za gospodarska in finančna vprašanja) je med razpravo o delovanju OZN po prenehanju dela Unrrae govoril jugoslovanski zastopnik dr. Jože Vilfan.

Dr. Vilfan je najprej opozoril na to, da je bila jugoslovanska delegacija na lanskem zasedanju Generalne skupščine ZN proti resoluciji o delovanju po prenehanju Unrinega dela, v kateri je bilo predlagano, naj se daje pomoč v obliki dvostranskih pogodb. Jugoslovanska delegacija je opozorila na nevarnost takih dvostranskih pogodb, da bi se namreč gospodarska pomoč uporabila za politične namene, za premoč gospodarsko močnih držav na škodo neodvisnosti držav, ki potrebujejo pomoč. Tudi druge delegacije so izrazile velik dvom glede te resolucije. Toda delegacija ZDA je posebej poudarila, da se ne bo vdala sklepu večine, če bi ta sklenila, naj se ustanovi nova organizacija, podobna Unri. Druge delegacije so se nato udale volji delegacije ZDA.

»Preteklo leto,« je rekel Vilfan, »je jasno pokazalo, da je imela jugoslovanska delegacija prav, ko ni verovala v učinkovitost resolucije z dne 11. decembra 1946 in tudi ne v učinkovitost omejitev, ki naj bi preprečile izigravanje ali izrabljanje gospodarske pomoči v politične namene.« Ko je Unra prenehala delovati, niso dobile države, ki so trpele v vojni, sploh nobene gospodarske pomoči.

V resoluciji z dne 11. decembra 1946 je Generalna skupščina ZN določila, da bo poseben tehnični odbor strokovnjakov ugotovil gospodarske in finančne potrebe posameznih držav in da bodo zaradi koordinacije dajanja pomoči od časa do časa posvetovanja pri generalnem sekretarju ZN.

»Razen tega je bio v resoluciji posebej naglašeno, je poudaril dr. Vilfan, da je treba potrebe kriti, kadar koli se pojavijo, in sicer tako, da se pomoč ne bi dajala na ta način, da bi se izrabljala za politično orožje, in da bi jo bilo treba dajati brez kakršnega koli rasnega ali političnega razlikovanja. Iz poročila posebnega tehničnega odbora, v katerem so delegati ZDA in Vel. Britanije igrali glavno vlogo, se vidi, da so številni v odboru uporabljeni vidiki koristili premaganim državam na škodo držav, ki so bile žrtve fašističnega napada.«

Ko je omenil, da je poseben tehnični odbor prečnil potrebe nekaterih držav vzhodne Evrope, in sicer Avstrije s 143,5 dolarja, Grčije s 84,5 Ma-

džarska s 40,2, Italije s 106,9, Poljske z 149,9 in Jugoslavije z 68,2 milijona dolarjev, je Vilfan nadaljeval:

»Ugotovili so torej, da rabi naša država 68,2 milijona dolarjev in je bila na podlagi resolucije z dne 11. decembra 1946. naša država upravičena pričakovati pomoč v najboljšem primeru v navedenem znesku, v najslabšem pa v znesku, ki bo v sorazmerju z razpoložljivimi sredstvi. Po mnenju posebnega tehničnega odbora so bile potrebe naše države prav tako nujne in važne kakor potrebe drugih, v seznamu navedenih držav.«

ZDA so izbrale gospodarsko pomoč kot politično orožje

Kljub temu so tako ZDA kot tudi Vel. Britanija vnaprej odklonile, da bi vzele v pretres jugoslovanske potrebe. Pri tem so navajale, da po njihovih uradnih podatkih potrebe Jugoslavije niso tako velike in tudi ne tako nujne. V uradni ameriški noti je bilo naglašeno, da je Jugoslavija izvažala hrano v Albanijo in Rumunijo. Albanija, ki je strahovito trpela zaradi katastrofalnih poplav in je zaradi tega dobila izredno pomoč od centralnega odbora Unre, je dobila tudi sorazmerno majhno količino žita iz Jugoslavije, da bi zadostila najnujnejšim potrebam. Ko je na ta način izpolnila svojo človekoljubno dolžnost do sosedne države in imela zaupanje v mednarodno sodelovanje, Jugoslavija ni vedela, da je človeku prepovedano skočiti v reko in postaviti na kocko svoje življenje, da bi rešil soseda, ki tone. Zdi se, da smo storili spet tako dozdevno napako, ko smo posodili Rumuniji nekaj tisoč ton koruze kot prvo pomoč, ker je bilo prebivalstvo nekaterih krajev, posebno v Moldaviji, v nevarnosti, da zaradi strašne suše pomre od lakote. V svojem stališču so šle ZDA tako daleč, da so dodelile Rumuniji koruzo s pogojem, da Rumunija posojenega žita ne vrne Jugoslaviji. Ne glede na to, kakšni so bili razlogi odklonitve, so ZDA in Vel. Britanija obšle oklep tehničnega odbora generalne skupščine in jim sploh ni bilo mar zanj.

Mimogrede naj bo povedano, da je zastopnik ZDA v posebnem tehničnem odboru vztrajal pri tem, da se poročilu doda njegova informacija, da bo krompirjeva letina v Jugoslaviji boljša, kot pa se je računalo v poročilu jugoslovanske vlade. To se je zgodilo v letu, ko smo prvič v naši zgodovini morali uvažati krompir.

Tudi gospodarska pomoč Madžarski in Poljski, ki so jo izlasovali v ameriškem Kongresu, ni bila izvedena. Ko je namreč na Madžarskem prišlo do spremembe vlade, in ko je Poljska odklonila sodelovanje na konferenci o Marshallovem načrtu, sta bili obe državi črtani iz seznama držav, ki jim nameravajo ZDA nuditi pomoč. V trenutku, ko je bilo mnenje ZDA, da se ne morejo strinjati s politiko teh dveh neodvisnih držav, so Madžarski in Poljski odklonili pomoč, ki je bila z resolucijo o dajanju po prenehanju Unrinega delovanja določena zato, da te države ne bi postale žrtve trpljenja in gospodarskega nazadovanja. Veliki Britanija je dala pomoč samo Avstriji, generalni sekretar ZN pa je bil samo obveščen o britanskem sklepu.

Tako ravnanje, v prvi vrsti Zedinjenih držav, pa tudi Vel. Britanije, je v očitnem nasprotju z resolucijo z dne 11. decembra 1946. Ne ena ne druga država se nista ozirali na mnenje posebnega tehničnega odbora. ZDA pa so iz nudenja gospodarske pomoči napravile politično orožje in s tem nedvomno kršile določbe o prepovedi izrabljanja pomoči v politične namene. Od vse resolucije so ostale samo dvostranske pogodbe z vsemi posledicami za mednarodno življenje sploh in za OZN posebej. Te pogodbe postajajo pravo nasprotje temeljnih načel naše organizacije. Zato je po mnenju naše delegacije potrebno še posebej opozoriti na kršenje načel, ki so bila sprejeta lanske leto.

Zato predlagamo tole resolucijo:

Resolucija

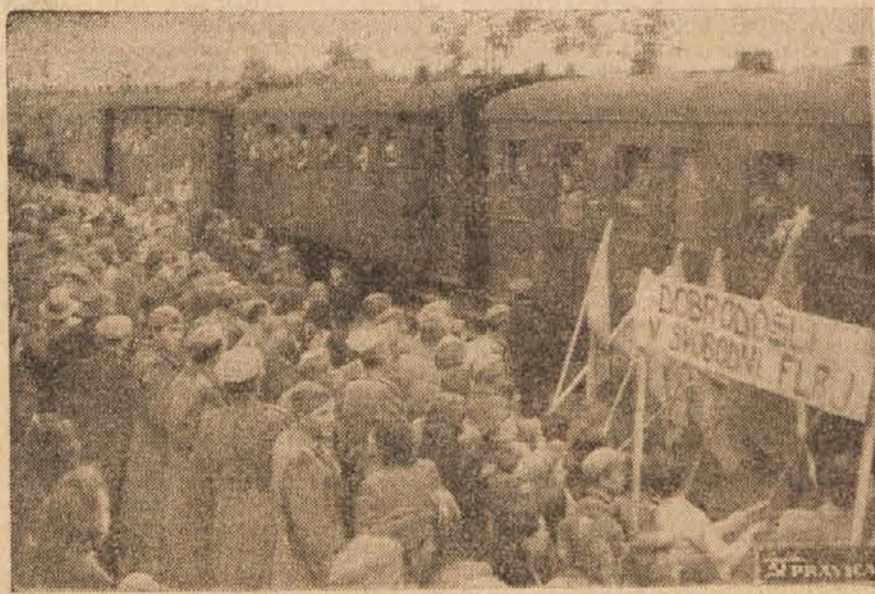
»Glede na resolucijo ekonomsko-socialnega sveta o dajanju pomoči po prenehanju Unrinega dela in po pročitvi poročila generalnega sekretarja o izvajanju resolucije z dne 11. decembra 1946 o dajanju pomoči po prenehanju Unrinega delovanja, Generalna skupščina znova potrjuje načela iz resolucije, posebno pa to, da se mora pomoč dajati vedno, kadar koli in kjer koli bo treba, da se dajanje pomoči v nobenem primeru ne sme uporabiti kot politično orožje in da ne sme biti pri dajanju pomoči nobenega rasnega, verskega ali političnega razlikovanja. Generalna skupščina obžaluje, da resolucija ni bila izvedena na način, ki bi bil polnoma v skladu z načeli in cilji, navedenimi v omenjeni resoluciji, in poziva vse države — članice, da se v prihodnje drže načel, ki bodo na ta način znova potrjena.«

310 jugoslovanskih izseljencev se je iz Belgije vrnilo v domovino

Kamnik, 29. oktobra:

Danes dopoldne ob 9 je pripeljal vlak iz Belgije 310 delovnih ljudi, ki so se morali, ker jim stara Jugoslavija ni dala dela in kruha, izseliti v tujino. Takoj pa, ko jim je bilo mogoče, so

Kulič Uroš dejal, da so v tujini utrpela vsa srca izseljencev za Jugoslavijo, in da so se vrnili pripravljeno, da pomagajo jugoslovanskemu delovnemu ljudstvu izvršiti petletni plan. Za njim je govoril povratnik Hočvar Franc, ki

Prihod vlaka s povratniki na postajo Kamnik.

Izseljeniška mladina poje na stopnicah vagona o Titu in domovini.

se odpravili na pot, da s svojimi rokami pomagajo graditi novo domovino.

Mesečni Kamnika so ovili postajo v neštete zastave in se zbrali na peronu, da pozdravijo dolgo odsotne brate. Okrog devetih je pripeljal na postajo vlak, ves zavil v zelenje. Na postaji je zaigrala godba, nato pa je kamniški pevski zbor zapel povratnikom v pozdrav. Prvi je pozdravil povratnike zastopnik ministrstva za delo vlade LRS tov. Senk, za njim pa je govoril zastopnik ministrstva za delo vlade LRH tovariš Perez Tone. Povratnike so pozdravili tudi zastopniki OF, LMS in AFŽ.

V imenu povratnikov je Slavonec

je nekdanji kopal premog v hrastiškem rudniku, nato pa Milo Loža iz Bugojna v Bosni, ki je poudarjal, da se vsi povratniki zavedajo, da se niso vrnili v Jugoslavijo na sprehod kot turisti, ampak kot delovni ljudje, ki bodo pomagali graditi sebi in vsemu ljudstvu Jugoslavije lepšo bodočnost.

Pionirji in žene iz Kamnika so došlecm izročili šopke cvetja, nato pa so jih s kamioni odpeljali v grad Mekinjce, odkoder bodo odšli na nova delovna mesta po vsej Jugoslaviji.

Več bomo poročali v prihodnji številki.

Delo političnega komiteja Generalne skupščine OZN Razprava o ukrepih proti vojnim hujskačem zaključena

Sprejem avstralsko-kanadsko-francoske resolucije

New York, 29. oktobra (Tass).

Politični odbor Generalne skupščine je končal splošno razpravo o ukrepih, ki jih je treba podvzeti proti vojni propagandi in podžigalcem nove vojne. Tudi tokrat je razprava potekala neugodno za ameriško delegacijo.

Ameriška delegacija je nameravala preprečiti širšo razpravo o sovjetskem predlogu. Ameriški delegat Austin je v svojem govoru zahteval, da ni treba »izgubljati časa« z razpravljanjem o teh predlogih. Politični odbor pa je posvetil razpravo o sovjetskih predlogih osem sej. Med temi razpravami je imel šef sovjetske delegacije Višinski tri govore, v katerih je razkrinal izvalce in podžigalce nove vojne in tudi tiste, ki jih poskušajo zagovarjati. Šef ukrajinske delegacije Manuilski je dvakrat stopil na govorniški oder. Delo političnega odbora je prenašal radio in tako so se z njim seznanili tudi preprosti ljudje v ZDA in drugih državah. Kljub poskusom ameriškega tiska, da ga zatajajo. Na dopoldanskim in popoldanskim sestankih političnega odbora dne 25. oktobra so mnogi delegati navedli svoje stališče v zvezi s sovjetskimi predlogi.

Govor Manuilskega

Šef ukrajinske delegacije Manuilski je odgovoril mnogim delegatom, ki so se udeležili razpravljanja.

Manuilski je poudaril, da sovjetska delegacija med razpravljanjem ni kritizirala Francije, dasi lahko v Franciji opazimo precejšnje število zgledov očitnega vzpodbujanja na vojno. Lahko na primer omenimo list »Monde«, ki prinaša od časa do časa, kakor da bi ga vzpodbujali iz tujine, članke, ki jih moremo tolmačiti le kot pozivanje na vojno.

Nato se je Manuilski dotaknil govora kanadskega delegata in je izjavil, da sta ta govor in resolucija, ki jo je predložila kanadska delegacija, izzvala čuden vtis. Sovjetska delegacija je sprožila popol-

noma jasno vprašanje borbe proti podžigalcem vojne. Kanadska delegacija se je trudila skaliti to jasno vprašanje in označiti kot vojno propagando tudi akcije, ki povzročajo »nerede«, ki se — po njenih besedah — dogajajo v raznih državah. Taka obrazložitve vprašanja je politična diverzija, ki ima namen odvrti pozornost od borbe proti podžigalcem vojne.«

Manuilski se je potem, ko je odgovoril na klevete južnoafriškega delegata zoper ZSSR ob koncu dotaknil tudi govora brazilskega delegata, ki je hvalisal pseudodemokratski režim v svoji državi. Ukrajinski delegat se je obrnil na brazilskega delegata in je izjavil: »Povej mi, koliko ljudi v vaši državi nosi križ (odlikovanje), ki so ga dobili od Hitlerja? Ali se ne spominjate, da je eden vaših »najvidnejših« državnikov govoril tik pred vojno in je takrat izjavil, da je nemški nacizem najbolj čudovit fenomen naše dobe? To je za vas demokracija, v kateri imenu bi sedaj radi branili netilce vojne.«

Češkoslovaški delegat Masaryk je poudaril, da bi predstavljala zavrnitev sovjetskega predloga o borbi proti netilcem vojne resno napako. Ta predlog je zadovoljil življenjske interese vseh držav in narodov.

Evatt (Avstralija), ki ga je obsodil šef sovjetske delegacije Višinski zaradi klevete proti sovjetskemu tisku, je še nadalje navajal klevetniške trditve o sovjetskem tisku.

Sarper (Turčija) je znova demonstrativno postavil svoje ime na spisek govornikov, ko pa je prišel red nanj, ni hotel stopiti na govorniški oder izjavljajoč, da nima za enkrat ničesar povedati. Sarperjevo ravnanje je izzvalo glasen smeh.

Šef sovjetske delegacije Višinski, ki je stopil na govorniški oder ob zaključku razprave, je strnil rezultate razpravljanja o ukrepih proti vojni propagandi in podžigalcem nove vojne. Podrobno je ana-

liziral izjave nasprotnikov sovjetskega predloga ter je omenil skrajno nedoslednost njihovega dokazovanja. Višinski se je nato dotaknil govora južnoafriškega delegata in je dokazal neosnovano in zlonamerno obeležje njegove klevete, ki se opira na umazan vir klevet proti pogojem dela v Sovjetski zvezi. Citiral je podatke, v katerih so prikazani strašni življenjski pogoji zasuženih narodnih množšin v Južnoafriški uniji.

Na vse navzoče je napravilo globok vtis imeno Južnoafriške unije, ki ga je prebral Višinski. V tem pismu so navedena dejstva nasilne vladavine južnoafriških ječarjev.

Ob koncu je Višinski pozval člane političnega odbora, naj odobrijo sovjetske predloge o učinkovitih ukrepih proti vojni propagandi in netilcem vojne.

Govor Višinskega je napravil zmedo v taboru nasprotnikov sovjetskih predlogov. Niti ameriška niti britanska delegacija nista mogli ovredniti njegovih dokazovanj.

Zatem bi moral odbor proučiti in dati na glasovanje predlog sovjetske resolucije in amandementa, ki so jih podale druge delegacije. Delegacija Venezuele je predlagala, naj se ustanovi pododbor za proučevanje vseh teh predlogov in za izdelavo sporazumnega načrta. Proti temu pa je ostro nastopil kanadski delegat. Predlagal je, da bi prišel sovjetski predlog takoj na glasovanje ter je naznanil, da bo večina odbora zavrnila predlog. Nato pa naj se seja zaključi, avstralska, kanadska in francoska delegacija, ki so predložile amandementa, pa izdelajo nov predlog resolucije.

Razpravljali so še dalje časa o postopku, med katerim se je določeno število delegacij izjavilo v prid ustanovitve pododboru. Ko je prišel končno predlog Venezuele na glasovanje, je angloameriški blok uspešno zbrati zadostno število glasov za odklonitev tega predloga. Predlog je bil zavrnjen z 20:12 glasovom, 12 delegacij pa se je vzdržalo glasovanja. Takoj po glasovanju je nastopil dele-

gat Venezuele, ki je ostro nastopil proti stališču večine, ki se ni trudila, da bi dosegla sporazum o tem vprašanju, ki je življenjskega pomena za vse narode. — »Moja delegacija smatra, da so tisti, ki so glasovali proti pododboru, dokazali, da nimajo namena vskladiti nasprotnih stališč med Sovjetsko zvezo in drugimi delegacijami, ter tako ne bomo ničesar

prispevali k mednarodnem sodelovanju.« Delegati Sovjetske zveze, Češkoslovaške in Jugoslavije pa so vztrajali na tem, da odbor ne sme tako hiteti pri sklepanju o tako važnem vprašanju in naj se seja odloži. Odbor je sklenil z večino 36:9 glasovom, da bo odložil razpravljanje o načrtu, predlogih in amandementih.

Avstralsko-kanadsko-francoska resolucija se v bistvu ne razlikuje od resolucije SZ

Na seji političnega komiteja dne 27. oktobra so se anglo-ameriške delegacije uprle sovjetski resoluciji, ki vsebuje praktične ukrepe za učinkovito borbo proti vojnemu hujskačemu in vojnihujskaški propagandi. Sovjetska zveza je s tem, da je postavila to resolucijo na dnevni red Generalne skupščine, postavila vse delegacije pred izbiro: da se izjavijo za ali proti vojnemu hujskačemu in za ali proti napadali vojnihujskaški propagandi.

Anglo-ameriške delegacije so zavrnilo sovjetsko resolucijo zato, ker bi uporaba praktičnih ukrepov, ki jih vsebuje resolucija, predstavljala velikansko zmagovito miroljubnih sil sveta nad reakcionarnimi krogi, predvsem nad tistimi krogi v ZDA, Grčiji in Turčiji, ki žele novo vojno.

Čeprav so anglo-ameriške delegacije želele, vendar niso mogle odkloniti sovjetske resolucije v jedru, ker bi narodi sveta postavliali vprašanje: zakaj je bila zavrnjena resolucija, s katero se oboja napadalna vojna? Tako so bile anglo-ameriške delegacije pod pritiskom miroljubnih narodov sveta iz strahu pred javnim mnenjem svojih držav prisiljene sprejeti jedro predloga, ki ga je postavila pred Generalno skupščino ZN sovjetska delegacija v imenu sovjetskih narodov in vsega človeštva.

Avstralska, kanadska in francoska de-

legacija so skupaj izdelale »novo« resolucijo, s katero se oboja vojnihujskaška propaganda. V glavnem vsebuje jedro sovjetskega predloga. Višinski je naglasil, da zdaj ni važno, kdo predlaga besedilo, s katerim se oboja vojnihujskaška propaganda, ker ne more nihče preslepiti narodov sveta, ki dobro vedo, da je zahtevala ZSSR ukrepe za borbo zoper vojnihujskaško propagando in da je bila prav na podlagi sovjetske resolucije obsojena vojnihujskaška propaganda.

Skupna avstralsko-kanadsko-francoska resolucija pa je nezadostna in neučinkovita. Je samo pacifistična obsodba vojnihujskaške propagande ter ne vsebuje določenih ukrepov, s katerimi bi se prenehalo hujskanje in pripravljane na napad na zločin, ki ga imenuje Ustanovna listina ZN največji zločin nad človeštvom.

Zanimivo je, da so anglo-ameriške delegacije zavrnilo vse sovjetske amandementa, ki so bili predloženi k avstralsko-kanadsko-francoski resoluciji, amandementa, ki bi napravili iz te resolucije nekaj več kakor pa pacifistično obsodbo vojnihujskaške propagande.

Predlagajo amandementa, je Višinski naglasil: »Ne zadostuje, da samo obojamo vojnihujskaško propagando. Moramo ne samo obojati, ampak se tudi od-

Nadaljevanje na 2. strani.

GENERALISIM STALIN O SOVJETSKI ZUNANJI POLITIKI

Laburistični poslanec Ziliacus o svojem razgovoru z generalisimom Stalinom

London, 29. okt. (Tanjug). Kakor poroča Reuter, je član britanskega parlamenta laburist Ziliacus izjavil po vrnitvi s poti po državah Vzhodne Evrope, ki jo je obiskal skupno s sedmimi drugimi laburističnimi poslanci, da je bil najsvetlejši trenutek na njihovi poti razgovor z generalisimom Stalinom.

Ziliacus je dejal, da se, kakor jim je izjavil Stalin, ki jih je sprejel v Sočiju ob Črnem morju, naslanja sovjetska zunanja politika ne glede na ustanovitve Informacijskega biroja devetih komunističnih partij na gospodarsko in politično sodelovanje z vsemi državami. J. V. Stalin je v splošnih potezah podal vidike zunanje politike, tako na področju zunanje-političnih odnosov, kakor na področju gospodarstva in trgovine.

O teh različnih vprašanjih je J. V. Stalin izjavil (Stalinove besede so navedene v toliko dobesedno, kolikor so jih je Ziliacus mogel sam spomniti): Informacijski biro ni poskus obnovitve tretje internacionale. Tretja internacionala je bila ustanovljena v dobi, ko so komunistične partije komaj stale na svojih nogah. Tretja internacionala je pomagala pri tem, da so se usposobila vodstva in da se je ustanovil stik med partijami. Bila bi utopija in donkihotstvo, ako bi se z ustanovitvijo tretje internacionale kolo zgodovine zaobrnilo nazaj.

Danes se je položaj spremenil — je izjavil Stalin — v vrsti držav so vplivne komunistične partije, ki so poglavo globoke korenine v svojih državah, imajo veliko odgovornost in jih vodijo energični ter sposobni voditelji. Neumno bi bilo, da bi se vodile take partije iz kakšnega središča.

Cilj Informativnega biroja

Cilj konference devetih komunističnih partij, kakor ga jaz (Stalin) razumem, je najprej v tem, da bi se tem komunističnim partijam dala možnost vzpostavitve

stika, da bi bolj aktivno branile interese delavskega razreda v svojih državah. One dalje smatrajo za nujno, da se združijo, da bi branile narodno neodvisnost svojih držav.

Sovjetska zunanja politika

Ta posvetovalna skupina devetih Komunističnih partij ne vpliva na sovjetsko politiko, ki kot prej ostaja tudi sedaj politika teženja po sodelovanju — gospodarskem in političnem — z vsemi državami, poenoteni pri ZDA in Veliki Britaniji.

Gospodarsko sodelovanje

Stalin predvideva gospodarsko sodelovanje neodvisno od ekonomske strukture različnih držav. Izkušnja je pokazala — je izjavil — da je mogoče sodelovanje med državami z različno socialno in ekonomsko strukturo. Ziliacus je sporočil, da je iz Moskve odletel v Soči, kjer se je sestel z J. V. Stalinom in da je od tam odpotoval naravnost v Varšavo.

O svojem potovanju po ZSSR, Poljski, Češkoslovaški in Jugoslaviji, kjer je bil skupno z drugimi člani delegacije, je Ziliacus izjavil:

Prepričali smo se, da te države dejansko z uspehom izvajajo socialistično preureditev. Med privatno pobudo in družbeno lastnino in kontrolo so se odločile v korist zadnjega. V teh državah smo pojasnili, da smo prišli zato, da bi proučili njihove načrte in njihove mednarodne odnose, ker smatramo, da je povečanje trgovine s temi državami za nas edini izhod iz krize, ker smo skoraj popolnoma prepričani, da bo pomoč po Marshallovem načrtu, vseeno kakšna bi bila, prepozna in preveč majhna, in da bo spremenila s poskusi, da bi nas povrnili v kapitalizem. Smatramo, da je Marshallov načrt razširitev Trumanove doktrine v Evropi v tisti obliki, v kakršni se uporablja v Grčiji.

Proglas Komunistične partije Francije

Vsi svobodoljubni Francozi se morajo združiti proti koaliciji vichijevcev in provokatoriev vojne

Pariz, 29. okt. AFP poroča, da je Komunistična partija Francije izdala proglas, v katerem poziva vse delavce, komuniste in vse svobodoljubne republikance, kakor tudi katolike, ki jim je na tem, da se ohrani suverenost domovine, naj branjajo demokratične ustanove in se združijo, da bi zadali potraz koaliciji vichijevcev in izvalcev vojne.

Proglas ogorčeno napada sovražniške republike, ki se zelestavajo vanjo z vedno večjo predzornostjo, ohrabreni z izdajstvom socialistične stranke, ki je pri volitvah nastopila kot neprijatelj

enotnosti delavskih in demokratičnih sil, ki je organizirala strahotno sodelovanje z de Gaulleovim gibanjem »zbiranja francoskega naroda«, ki stremi po razpustitvi narodnega predstavništva, da bi si utrl pot svoji osebni oblasti. Zvest postopkom cesarizma in hitlerizma de Gaulle prezira ustavo in ne prikriva svoje pripravljenosti, da se posluži sile.

V proglasu se zahteva ustanovitev »demokratične vlade«, v kateri bi delavski razred in njegova Komunistična partija imeli odločilno vlogo, kar zahtevajo sedanje okoliščine.

GEORGIJ DIMITROV USTANOVNEMU KONGRESU ZVEZE BORCEV PROTI FASIZMU

Sofija, 29. oktobra (Tanjug). Predsednik bolgarske vlade Georgij Dimitrov je poslal ustanovnemu kongresu Zveze borcev proti fašizmu, v kateri je častni predsednik, pozdravno pismo, v katerem je poudaril velik pomen kongresa glede na poskuse obnavljanja fašizma in krepitev imperialistične napadalnosti ter reakcije.

»Sedanji notranji in mednarodni položaj«, je rečeno v pozdravnem pismu, »zastavlja zvezi naloge, da se izgradi v množično organizacijo resničnih borcev proti fašizmu in imperializmu, v organizacijo, ki mora biti s svojo vsakdanjo delav-

nostjo po mestih in vaseh, podjetjih in ustanovah, močan činitelj Domovinske fronte pri obrambi zgodovinskih pridobitev 9. septembra, v zaščiti nacionalne neodvisnosti in državne suverenosti naše ljudske demokracije, in borbi za izkoreninjenje ostankev fašizma in obrzdanje reakcije.

Obenem mora zveza negovati plemenito težnjo, da postane zanesljiv odred v splošni mednarodni fronti borbe za vzpostavitev trajnega mira in resnične demokracije proti taboru imperialistične reakcije in podžigalce nove vojne.«

Saboterji in hujskači ne bodo uspeli v Jugoslaviji

piše angleški narodni poslanec Dryberg, ki je nedavno obiskal našo državo

London, 29. okt. (Tanjug). Britanski tehnik »Reynolds News« pričbuje članek narodnega poslanca Dryberga o njegovih vtisih s potovanja po Jugoslaviji.

Dryberg govori o življenjskem standardu v Jugoslaviji, ki je vsak dan boljši, tako da je že mnogo predmetov v svobodni prodaji, nato o socialnih reformah in skrbi za otroke in mladino. Posebno naglašajo pionirsko mesto v Beogradu, o katerem mnogi pravijo, »da takega mesta res še niso nikar videli, in izgraditev tovarne

ordinnih strojev v Zelezniku. ( ) množičnem prostovoljnem delu na vseh straneh pravi Dryberg, da so tuji — seveda tisti, ki pridejo brez predodgovor — presenečeni zaradi hitrosti, s katero obnavljajo v Jugoslaviji. Vsa ta dela — pravi Dryberg — potekajo v okviru petletnega plana, ki ni samo propaganda in ni samo na papirju, temveč predstavlja stvarnost.

Saboterji in hujskači nimajo nobenega upanja, da bi uspeli s svojim delom v tej državi, polni življenja — pravi na koncu Dryberg.

Nadaljevanje s 1. strani. ločno boriti za mir. Glejte, to je najvažnejše. »Mnogo delegacij z delegacijo ZDA na čelu je pokazalo s tem, da so zavrnile tako sovjetske resolucije kakor tudi sovjetske amandemane, da niso pripravljene boriti se proti vojnim hujskačem in da se ne žele boriti za mir. Predstavnik ZDA Austin je ob priložnosti razpravljanja o sovjetski resoluciji zahteval, naj se zavrne ne samo besedilo sovjetske resolucije, ampak tudi smisel sovjetskega predloga. Austin je poizkušal po tem govoru bojkotirati razpravljanje o sovjetskem predlogu, tako da se pri razpravi sploh ni oglasil. Na današnji seji pa je vendar govoril pri razpravljanju o sovjetskem predlogu ter je s tem nedvomno pokazal, da se ameriška delegacija zaveda svoje velike napačnosti — namreč izkušnje so jo naučile, da se ne more ignorirati sovjetskega predloga v borbi proti vojnim hujskačem. Ameriški predstavnik Austin je predložil k skupni resoluciji dva amandemana zato, da bi dosegel dva cilja: prvič še bolj zmanjšati pomen in učin-

DELOVNO LJUDSTVO LJUBLJANE IZPOLNjuje OBVEZNOSTI V PROSLAVO OKTOBRSE REVOLUCIJE

Tereni, rajoni in sindikalne podružnice, ki so sklenili proslaviti 30. obletnico Oktobrske socialistične revolucije s tekmovanjem, dnevno izpolnjuje svoje obveznosti. Tako so prebivalci rajona Moste v dnevi 24., 25. in 26. oktobra izvedli naslednje prostovoljne akcije: Z delom na raznih gradiliščih so prispevali za skupnost 7198 prostovoljnih delovnih ur; samo za sečnjo drv so dali 910 ur. V petih sindikalnih podružnicah so bile delovne norme presežene za 12%. Organiziranih je bilo 12 predavanj, 8 bralnih krožkov ter zbranih 2700 din v razne socialne namene. K študiju je na novo pristopilo 34 tovarišev in tovarišice. — V vsem rajonu Moste je vstopilo v sindikalne podružnice še 41 tovarišev.

Pri Gradbenem podjetju za ceste LRS so se posebno izkazale naslednje delovne skupine: Skupina polirja Resnika je v posipavanju in valjanju cestišča presežala dnevno normo za 26%; skupina tovariša Dolčanika je pri nakladanju materiala presežala normo za 28%; skupina polirja Lebana je pri izkopavanju in planiranju presežala dnevno normo za 32%; skupina predelavca Požajga je pri nakladanju, izkopavanju in planiranju presežala dnevno normo za 30%; skupina predelavca Princelja pri odmetavanju materiala in izkopavanju cestišča pa za 25%. Skupno je pri teh delih sodelovalo 368 delavcev in 123 nameščencev.

V Tobačni tovarni so dne 26. oktobra dvignili dnevno produkcijo za 10%, dne 27. oktobra pa za 11%. Organiziranih je bilo tudi 10 novih marksističnih krožkov.

Sprejem v češkoslovaškem poslanstvu v Beogradu

Beograd, 29. okt. Veleposlanik CSR v FLRJ g. dr. Josef Korbel je večeraj dopoldne priredil slavnostni sprejem ob češkoslovaškem narodnem prazniku.

Na sprejemu so bili predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito, podpredsednika Prezidija Ljudske skupščine FLRJ Marko Vujačić in Josip Rus, podpredsednik zvezne vlade Edvard Kardelj, člani zvezne vlade, predsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije dr. Siniša Stanković, zastopniki JA ter javnega in kulturnega življenja. Sprejema so se udeležili tudi zastopniki diplomatskega zbora v Beogradu.

Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v Ljubljani

Ljubljana, 29. oktobra. Na dan češkoslov. narodnega praznika je bil na konzulatu češkoslovaške republike v Ljubljani slavnosten sprejem. — Sprejema so se udeležili predstavniki vlade LRS, zastopniki množičnih organizacij in gospodarskih ter kultur. ustanov.

Delo zakonodajnih odhrov

Beograd, 29. oktobra. Zakonodajna odbora Zveznega sveta in Sveta narodov Ljudske skupščine FLRJ sta danes nadaljevala z obravnavanjem predloga splošnega dela kazenskega zakonika. Zakonodajna odbora sta proučila in z nekaterimi spremembami sprejela odredbe četrtega in petega dela zakonskega predloga. Zakonodajna odbora sta danes nadaljevala delo.

Tromesečni delovni načrt Ljudske fronte Beograda

Beograd, 29. oktobra. V zvezi s sklepi II. kongresa Ljudske fronte Jugoslavije je izvršni odbor Ljudske fronte Beograda razširil svoj delovni načrt za oktober, november in december t. l. Do konca decembra se bodo vključili v Ljudsko fronto vsi člani, ki se še niso povezali s svojimi osnovnimi organizacijami ob prehodu iz enega v drugi podjetje. Vse osnovne organizacije bodo ojačale delo in politično vzgojo frontovcev. Na kulturno prosvetnem področju se bo povečalo število tečajev za nepismene in ustanovilo nekaj novih višjih prosvetnih tečajev. Sekcije za prostovoljna dela na gradbenem področju bodo dole do konca tega leta še 202.000 prostovoljnih delovnih ur na 50 raznih gradiliščih. Sekcija za ureditev naselbin bo pozgodila 54 ha zemlje, dopolnila in posadila ulične drevorede ter izvršila druga dela.

Sekcija za socialno skrbstvo bo povečala delo pri pomoči ljudske oblasti, prav tako pa tudi sekcija »Vas-mestoc«. Zdravstvene skupine bodo obšle 40 va. V vsem vasi bodo poslali velike inkubatorje, v 42 pa radijske aparate. Zdravstveno higienska sekcija je prevzela obveznost, da bo v novembru organizirala teden čistote. Do konca tega leta bo imela ta sekcija 200 predavanj.

Zborovanje Ciril-Metodove družbe

Ljubljana, 29. oktobra. V nedeljo so zborovali v Ljubljani delegati vseh podružnic Ciril-Metodove družbe iz vse Slovenije pod predsedstvom dr. Simona Dolarja. Po poročilih o delu družbe je načelnik ministrstva za svetlo LRS tov. Jurancič v daljšem referatu naglasil, da je narodnoobrambno delo dobilo po osvoboditvi nove osnove s svojo povezanostjo s širokimi ljudskimi množicami. Sele Ljudska oblast je omogočila narodnoobrambno delo na vrstih temeljih in široki osnovi. Na veliki skupščini je bil iz-

Slavnostno odkritje spomenika padlim partizanom Slovenske Koroške

Celovec, 29. okt. (Tanjug). V St. Rupertu pri Velikovcu je bil v nedeljo slavnostno odkrit spomenik padlim partizanom Slovenske Koroške. Poleg velikega števila koroških Slovencev so se udeležili slovesnosti predstavniki Sovjetske armade, Jugoslovanske armade, vseh slovenskih organizacij na Koroškem, kakor tudi predstavniki avstrijskih protifašističnih organizacij. Potem ko je dr. Luka Sienčnik odkril spomenik, je navdušeno pozdravil predstavnik Sovjetske armade, kapitan Krilov, pozdravil navzoče v imenu Sovjetske zveze in Sovjetske armade.

V imenu Jugoslovanske armade je govoril major Požkar, ki je poudaril, da so se borili v vrstah Jugoslovanske armade tudi koroški slovenski partizani in da takrat med Slovensko Koroško in Jugoslavijo ni bilo nobene meje. Med partizani in heroji Slovenske Koroške je bil tudi Franc Tavčar — Lenart, ki so mu sledili mnogi drugi in se pridružili partizanskim enotam, trdno odločeni, da se bodo požrtvovalno borili za svojo osvoboditev. Navzočim z velikim navdušenjem pozdravili predstavnika Jugoslovanske armade.

Potem so govorili zastopniki množičnih organizacij Slovenske Koroške, Komunistične partije Koroške, Društva avstrijskih političnih internancev in avstrijske mladinske organizacije Svobodna avstrijska mladina. Vsi so poudarjali, da je borba partizanov na Slovenskem Koroškem odločno manifestirala voljo koroških Slovencev po priključitvi k FLRJ Jugoslaviji.

Potem so bile prečitane brzojavke, ki jih je prejel pripravljani odbor od antifašističnih organizacij iz Slovenskega Primorja, IO Osvobodilne fronte, GO Zveze borcev narodno osvobodilne vojne, LR Slovenije in druge.

V imenu Združenja partizanov za Slovensko Koroško je govoril sekretar pokrajinskega odbora OF Karel Prusnik — Gašper, ki je poudaril, da so se koroški Slovenci borili proti fašističnim osvajalcem za isti cilj, za katerega se bore še zdaj — za popolno likvidacijo fašizma, za pravičen mir in preprečenje obnove nemške imperializma.

Nadalje je v kratkih potezah opisal zločine, ki jih je storil nacizem nad koroškimi Slovenci, poudarjajoč, da se koroški Slovenci še predobro spominjajo nasilnega izseljevanja, koncentracijskih taborišč in ubijanja sloven-

skih protifašistov. Koroški Slovenci se še zdaj bore za priznanje svojih s krvjo priborjenih pravic — bore se za svojo svobodo in neodvisnost. Mednarodna reakcija se moti, če misli, da bo svobodoljubna misel uničena z zapori in taborišči. Obsodba nekaterih koroških Slovencev zaradi nošenja njihovih narodnih zastav in udarci s puškinih kopiti, ki so jim jih zadali hlapi imperializma, so metode, ki jih koroški Slovenci dobro poznajo že iz časov nacizma. Koroški Slovenci se ne bodo nikoli odrekli svojim pravicam, za katere so se borili in za katere so tudi zdaj pripravljani umreti — pravicam do svobode in priključitve k Titovi Jugoslaviji.

Govorec o pridobitvah narodno-osvobodilne borbe na Koroškem je Prusnik zlasti poudaril, da je uresničeno sodelovanje koroških Slovencev z avstrijskimi protifašisti, ki se zdaj še bolj pogloblja v skupni borbi proti mednarodnemu imperializmu. Angleški vojaški sodniki obsojajo Slovence zato, ker manifestirajo svojo nacionalno zavest, ameriški sodniki pa obsojajo avstrijske protifašiste, ker se bore za kruh in boljše življenjske pogoje.

Govorec o procesu proti vojnemu zločincu Maier-Kaibitschu je Prusnik poudaril, da sedi z Maier-Kaibitschem na zatožni klopi tudi ves sistem nasilja in zločinov nad koroškimi Slovenci od časov cesarske Avstrije, saintgermanske Avstrije in »Ostmarke« do naših dni. Koroški Slovenci odločno zahtevajo, naj zadene Maier-Kaibitscha in vse njegove pomagače najstrožja kazen.

Na koncu svojega govora je Prusnik poudaril, da ponavljajo koroški Slovenci prisego padlih koroških partizanskih borcev, da bodo čuvali pridobitve njihove borbe. Koroški Slovenci se bodo zbrali okrog Osvobodilne fronte in se pod njenim vodstvom borili še odločneje za svobodo, prav tako pa bodo še bolj okrepli in razširili fronto demokratičnih sil, ki se bore za mir proti netilecemu vojne in proti imperializmu.

Hkrati z odkritjem spomenika padlim partizanom je bila odprta v ljudski šoli v St. Rupertu pri Velikovcu tudi razstava iz življenja in borbe koroških Slovencev. Razstavo so si ogledale vse delegacije, ki so se udeležile odkritja spomenika.

SIAU ne izključuje možnosti sporazuma z raznimi demokratičnimi gibanji

Trst, 29. okt. (Tanjug): Sekretar Babič Branko je imel na ustanovnem kongresu SIAU STO-a govor.

Obsodil je vse stranke bivšega CLN-a s krščansko-demokratsko stranko na čelu, ki hlapčujejo angloameriškega imperializmu.

Sekretar Babič je dejal: »Ena izmed naših prvih nalog je utirjati in širiti Slovansko-italijansko antifašistično unijo kot pogoj naše uspešne borbe. SIAU ne izključuje možnosti sporazuma z raznimi demokratičnimi gibanji in strankami v obliki nekega bloka demokratičnih strank in gibanj na osnovi neke skupne, široke demokratične platforme. Ravno tako ne izključuje možnosti več ali manj trajnega sporazuma z drugimi strankami v določenih konkretnih vprašanjih, kakor je vprašanje sestave vlade za tržaško ozemlje, parlamentarne koalicije, valivnih blokov itd. Pri vsem tem je za Slovansko-italijansko antifašistično unijo osnovno ustvarjanje enotnosti širokih ljudskih množic na podlagi borbe za vsakodnevna življenjska vprašanja v interesu teh množic.«

Takšna Slovansko-italijanska antifašistična unija mora imeti na programu na prvem mestu borbo za čim večjo ekonomsko in politično neodvisnost tržaškega ozemlja. Ekonomska odvisnost od angloameriških imperialistov bi v prvi vrsti pomenila postopno uničevanje naše industrije, kar bi pomenilo brezposelnost za vse naše delavce, ki bi si morali iskati zaslužka po svetu. Uničenje naše industrije bi jasno sledilo uničenju našega obrništva, trgovine in celotnega gospodarstva Trsta in s tem tudi odvzem kruha in življenjskih možnosti ogromni večini našega prebivalstva. Ameriški imperialisti bi radi nagrali iz Trsta vse delavce in tako pri nas uničili jedro demokratičnih sil, ki so jim

na poti za izvedbo njihovih načrtov. Hoteli bi ustvariti iz Trsta navadno letoviško mesto za vse mogoče fašistične vojne zločince, za razne mednarodne špekulante, mešetarje, vojne provokatorje vseh vrst.

Poudaril je, da je treba navezati tesne gospodarske stike z vsemi zalednimi državami, predvsem z Jugoslavijo in Italijo. Jugoslavija bi lahko danes s svojim petletnim planom, ki jo mora spremeniti iz agrarne v industrijsko državo, nudila tržaški industriji ogromno dela in jo skoraj v celoti zaposlila. V zame-nju za industrijske proizvode pa bi Jugoslavija lahko nudila skoraj vse surovine za tržaško industrijo, kakor tudi ogromno večino življenjskih potrebščin.

Nadaljeval je, da bodo do prihoda guvernerja brez dvoma nekatere reakcionarne in politične sile v okviru Združenih narodov delovale, da bi se sedanje stanje čimbolj podaljšalo in imenovanje guvernerja čim dalje odložilo, ker bi tako stanje angloameriškim imperialistom omogočilo, da v večji meri izrabijo STO za svoje imperialistične načrte, da nadaljujejo s stanjem vojaške okupacije, da bi tako lažje preganjali demokratično gibanje.

Vsi izgovori angloameriške vojaške uprave, da želi ekonomskega sodelovanja z Jugoslavijo, so samo pesek v oči. Pri tem pa tolerira in podpira besno protijugoslovansko kampanjo najbolj reakcionarno sovinstičnega tiska kot sredstvo za izvajanje protijugoslovanske politike odgovornih krogov.«

Ob koncu je sekretar Babič dejal: Borba ne bo lahka. Treba bo velikega truda in naporov, da dosežemo vse, kar smo si postavili za cilj. Prepričan sem, da bo Slovansko-italijanska antifašistična unija za tržaško ozemlje na osnovi tradicij in izkušnje borbe zadnjih dveh let izpolnila svojo dolžnost.«

TOVARNA ČEVLJEV »TRIO« V TRŽICU JE IZPOLNILA LETNI PLAN 1947

Delovni kolektiv tovarne čevljev »Trio« v Tržicu je 22. oktobra izpolnil proizvodni plan za leto 1947. Visoka zavest večine delavstva in uprave, njihovo neumorno in požrtvovalno delo je pripomoglo k izvršitvi letnega plana. Plan je bil prekoračen kljub temu, da se je bilo treba boriti z nešteti težkočami, kot n. pr. pomanjkanje raznih kemikalij, po-

sebno pa je primanjalo raznih nadomestnih delov strojnega parka. Največ pa je pripomogla k izvršitvi plana uvedba akorda v vseh oddelkih obrata in boljša organizacija dela.

Na množičnem sestanku tovarniškega kolektiva je direktor Štelko Urbanc pozdravil vse navzoče ter se je zahvalil za njihovo uspešno delo, s poudarkom, da so glavni nosilci doseženih uspehov naši udarniki. Vnovič je bila izvršena proglasitev udarnikov, med katerimi so bili trije že tretjič proglašeni. V priznanje za njihovo delo so bile razdeljene nagrade v znesku 25.300 din. Poleg tega je bila izročena zahvala nameščencem za njihovo vestno delo, za katero so bile prav tako podeljene denarne nagrade, v skupnem znesku 7000 din. Delovni kolektiv bo sledil vzoru udarnikov in še s večjim delovnim poletom zvišal proizvodnjo, da bo na ta način ostala tovarna »Trio« še v naprej med najboljšimi podjetji usnjarsko-predelovalne industrije.

Z navdušenim odobravanjem je bila poslana z zborovanja maršalu Titu sledeča brzojavka: »Velika skupščina narodnoobrambne družbe Cirila in Metoda v Ljubljani Vam pošilja plamteče pozdrave kot prvoboritelja za osvoboditev vseh Slovencev in njihovo priključitev k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.«

DOBRA SEMENSKA SLUŽBA JE PREDPOGOJ ZA HITRO IN USPEŠNO IZVEDBO JESENSKE SETVE

V petih žitorodnih okrajih Slovenije so do 25. t. m. izvedli povprečno nad 70% plana setve predvidenih površin z ozimno pšenico, ržjo, ječmenom, soržico in oljno repico, povprečno 85% obdelovalne zemlje pa so zorali. Da so lahko dosegli take uspehe, so morali kmetje, združniki in delavci na državnih posestvih premagati neverjetne težave. Pod izredno težkimi pogoji so delali zlasti v hribovitih predelih. Tod je bila zemlja tako presušena, da ji ponekod tudi plug ni bil kos. Tako je bilo n. pr. na Mestnem vrhu pri Ptujju. Toda kmetje so hoteli na vsak način pravočasno obdelati zemljo. Zato so prišli za lopate in začeli njive prekopavati. Kmetje vseh žitorodnih okrajev so izgubili ogromno delovnih ur tudi pri razbijanju grud, ki so jih za seboj pustili plugi. Vse to je dokaj podražilo obdelovanje njiv.

Medtem, ko so pridelovalci vlagali vse svoje sile in se na vse moguče načine borili proti suši, le da bi pravočasno obdelali svojo zemljo in spravili vanjo seme, se je vreme spremenilo. Zoblacilo se je, mráz pa je popustil. V nedeljo zjutraj so začele padati prve snežinke. Polja in hribovje na področju bivšega mariborskega okrožja je pokrila mokra sneg. Naslednje dni so kmetje z velikim veseljem in neizmerno radostjo ugotavljali: »Padlo je zlato.« To zlato se zdaj počasi topi in prodira v suho zemljo. »Ta sneg je boljši kot dež — lahko slišiš povsod. Dež namreč bolj ali manj nabije zemljo in mnogo dragocene vode se izlije v potoke in reke. Sneg pa nalahko pada na zemljo, jo zato ne nabije in ji da čas, da lahko skoraj vso vlago sprejme vase.

NEIZKORIŠČENA SEMENSKA RŽ

V teh dneh je sicer delo na polju popolnoma zastalo, toda ko bo sneg skopnel, bodo imeli kmetje vse naravne pogoje, da jesenska dela zaključijo v tednu dni ali še prej. Na potek setve pa vplivajo še drugi momenti, ki so prav tako važni, kakor dež ali sneg. Uspeh setve je v veliki meri odvisen tudi od semenske službe.

Prav ta pa v marsikaterem okraju ni bila na potrebnih višinih. V ptujskem okraju n. pr. so imele naproze s Poslovno zvezo vred premalo pregleda nad potrebami in razdeljevanjem semena, ki ga je dobavila Semenarna v Ljubljani. Dogažalo se je, da so imele nekatere združne poslovalnice seme na zalogi, druge, ki so ga potrebovale, pa niti zrna.

Tako je v poslovalnici na Ptujski gori (naproza Majšperk) mesec dni ležalo 1000 kg semenske rži. Nihče ne razume, kako se je to moglo zgoditi. Kmetje tega predela namreč rži ne sejejo, ker ne uspeva kdo ve kako dobro. Čeprav je rž ležala neizkoriščena v skladišču, se nista niti poslovalnica niti naproza zmenili, da bi o tem obvestili Poslovno zvezo v Ptujju in zahtevali od nje zamenjavo semenske rži za semensko pšenico, po kateri je bilo na Ptujski gori povpraševanje.

Človek bi lahko mislil, da naproza v Majšperku ni prav nič vedela o vsem tem. No, pa ni tako. Pšenični pridelek je bil letos na Ptujski gori kvaliteten slab. Kmetje niso mogli sejati doma pridelanega semena. Zato so po krajevnem odboru obvestili naprozo v Majšperku, da potrebujejo očiščeno in razkuženo semensko pšenico proti zamenjavi za merkantilno. To je prišlo tudi na ušesa tovarišev iz poslovalnice na Ptujski gori. Toda vse je bilo zaman. Naproza in poslovalnica sta na to pozabili, kmetje pa niso mogli sejati. Če bi pridelovalci na Ptujski gori imeli dovolj dobrega semena, bi lahko že posejali dober del površine z oziminami. Tako pa je prinesel vest

o tem v Ptuj komaj pomočnik poverjenika za kmetijstvo pri okrajnem odboru, ki je pred dnevi obiskal predele Majšperk. Ptujška gora in druge.

SLABA EVIDENCA NAD RAZDELJEVANJEM SEMENA

Tudi v naprozi v Staršah je 10 dni ležalo 2.000 kg semenske rži. Zanj so zvedeli tovariši iz okrajnega kmetijskega odseka, ki so pri Poslovni zvezi urgirali, naj jo takoj odzame in dodeli naprozi, ki jo rabijo. Toda Poslovna zveza je to semensko rž odzvela komaj 10 dni po obvestilu.

Nasprotno so kmetje iz drugih predelov nujno potrebovali semensko rž, a jo naproze niso imele. Pridelovalci iz Podlehnik in Tržec-Jurovec so n. pr. zahtevali od okrajnega gospodarskega aktivista, ki se je pred nekaj dnevi mudil pri njih, naj jim pošljejo očiščeno in razkuženo rž za jesensko setev.

Prav gotovo so kmetje iz marsikaterih vasi, kjer dobro uspeva rž, celo čistili in razkuževali domače zrnje slabe kvalitete, čeprav so nekatere naproze in poslovalnice naročile preveč tega semena in so ga imele na zalogi, ne da bi vedele, kaj početi z njim. Seveda so tu prizadeti, tako kmetovalci, ker niso mogli sejati dobrega semena, kot poslovalnice in naproze, ki jim prav lahko ostane na zalogi večja ali manjša količina razkuženega zrnja, ki je neuporabno za prehrano.

Če bi imele poslovalnice in naproze dober pregled nad dejanskimi potrebami kmetov njihovega področja po semenu, se vsekakor ne bi zgodilo, da bi semensko rž držali tam, kjer uspeva pšenica. Prav tako se ne bi zgodilo, da bi imele nekatere naproze preveč semena, druge pa premalo, če bi okrajna Poslovna zveza vodila dnevno evidenco nad razdeljevanjem semen na področju posameznih naproz, ter nad zalogami semena v istih. Slabi evidenci Poslovne zveze nad semenom pa so v znatni meri krive tudi naproze same, ki so v poročanju skrajno počasne in malomarne.

Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti, da je bila semenska služba slaba tudi zaradi premajhnega sodelovanja med naprozami in krajevnimi odbori ter odbori množičnih organizacij na vasi in med poslovno zvezo ter okrajnim ljudskim odborom. Skrajno napačno je zlasti to, da okrajni kmetijski odsek v Ptujju nima nikakega pregleda nad razdeljevanjem semena, ki ga vršijo naproze. Točna evidenca v tem pogledu je predpogoj za hitro in dobro izvedbo jesenske setve. Zato je nujno potrebno, da tovariši iz kmetijskega odseka — ki imajo v rokah operativno vodstvo setve — in iz Poslovne zveze rešijo to vprašanje čimprej, najkasneje pa do dne, ko bo zapadli sneg skopnel in bodo kmetje nadaljevali z delom na polju.

PRODALI SO NAD 40% SEMENKEGA ŽITA

V ptujskem okraju je zelo aktualno vprašanje odkupa semena ozimnih kultur. Širokogrudnost tovarišev na okraju v tem pogledu je bila taka, da so do nedavnega prodali kmetom nad 40% vsega semena, ki ga je poslala Semenarna. Pa ni še konec. Izgleda, da se bo ta odstotek še nekoliko dvignil.

Vzrok temu so tako objektivne težave, kakor razne pomanjkljivosti in napake pri delu. Razrez obvezne oddaje žita n. pr. ni bil le administrativna operacija, temveč je temeljil na zemljiških podatkih, ki niso odgovarjali dejanskemu stanju na vasi. Zdaj je dokončno ugotovljeno, da je v ptujskem okraju manj orne zemlje, kot jo izkazuje katastrski popis in zemljiška kartoteka, ki so jo napravili okupatorji med vojno. Ker letos smpoladi še nismo imeli mnogo zemljiških popisov, so se morali naši tovariši poslužiti pravih podatkov za razdelitev obvezne oddaje žita na posamezne kmete. Zgodilo se je tudi, da so nekateri kmetje prijavi večjo površino, kot so je dejansko

imeli. Ponekod so pa kar tovariši iz krajevnih odborov določili, koliko zemlje ima kdo.

Tako je bila marsikateremu pridelovalcu predpisana večja oddaja žita, kot bi mu dejansko pripadala. Kljub razpravljanju na množičnem sestanku in delnemu popravljanju predpisov oddaje žita na krajevnih odborih so bili mnogi kmetje bolj ali manj prizadeti.

Toda semensko žito so lahko odkupili v naprozah le oni kmetje, ki so bili prizadeti po obvezni oddaji, ki je šla tod precej v živo, in pridelovalci ki so trpeli zaradi elementarnih nezdod, temveč tudi marsikateri kmetovalec, ki semena ni potreboval ali pa bi ga lahko dobil proti zamenjavi za druge pridelke. Potrdila za odkup semena so sicer kmetom izstavljali na krajevnih odborih, potrjevali pa so jih še aktivisti, ki so v doličenem kraju sodelovali pri obveznem odkupu žita. Ker pa odborniki niso imeli dobrega pregleda nad potrebami posameznih kmetov po semenu, aktivisti pa zaradi obsežnega področja pri odkupu niso mogli vedeti prav za vsakega posestnika, če je bil prizadet po obvezni oddaji ali ne, so se dogajale nepravilnosti.

SPEKULANTI SO IZKORISTILI SLABOST KLO

Člani krajevnega odbora ravninske in bogate vasi Gajeveci so n. pr. izstavili Ranflu Francu, posestniku 10,34 ha orne zemlje, potrdilo za odkup 350 kg semenske rži in 300 kg pšenice. Kmet Ranfl je prišel na kmetijski odsek v Ptujju, da mu nakaze seme. Pomočnik poverjenika ga je vprašal, zakaj rabi toliko semena. Kmet je odgovoril: »Saj pšenice ne rabim, sem jo že posejal, le nekaj rži mi dajte.«

Na krajevne odbore so prihajali po potrdila za odkup semena tudi ljudje, ki sploh niso v setvenem planu. Nekateri od teh so prišli celo na okrajni kmetijski odsek. Izjavili so: »Bom tudi jaz sejal pšenico.« Njihov namen pa je bil ta, da razkuženo in očiščeno seme dajo drugim pridelovalcem za merkantilno žito.

Pri poverjeniku okrajnega kmetijskega odseka se venomer vrste taki, ki bi radi odkupili seme. Vsek od njih ima potrdilo KLO, da resnično rabi toliko semenske rži, pšenice itd. Poverjenik pa samo zmaže z glavo in vprašuje ljudi, kako, da rabijo toliko semena. No, pa se marsikdo izda: »Dajte mi vsaj 100 kg, če je že 200 nemogoče.« Torej ni tako huda potreba po semenu. Mnogi kmetje, ki so seme odkupili, bi prav lahko zanj dali druge pridelke. Tako bi se 40% spremenilo v 25% ali 30%. Le krajevni odbori bi morali vestneje opravljati svoje delo in izdajati potrdila za odkup semena le onim, ki ga res nimajo.

Zanimivo je tudi to, kako je naproza v St. Janžu na Dravskem polju zapravila 8.930 kg očiščene in razkužene semenske rži in pšenice. Njen bivši poslovođa Trop Nobert je na lastno peč razdelil kmetom svojega področja omejeni kontingent semena, da ga vrnejo prihodnje leto. To je skrajno napačno. Poleg tega pa so seme dobili pridelovalci, ki ga ne rabijo kdo ve kako. Nekaterim so ga razdeli celo več, kot bi ga potrebovali po setvenem planu. S tem so prikrajšali ostale kmete, ki niso imeli dovolj dobrega domačega semena.

Prav tako je napačno, da nekateri krajevni odbori poročajo o potrebah po semenu direktno naprozam, ne da bi o tem obvestili tudi kmetijski odsek okraja. Zato marsikatero naročilo ne odgovarja dejanskim potrebam. O neobjektivnih potrebah po semenu so poročali KLO Zetale, Gruškovje, Skorišniak, Starš, Cirkovci in drugi. Dobri v tem pogledu pa so bili KLO Grajena, Obrež, Središče, Nova vas.

Po tem nam je jasno, da je v ptujskem okraju nujno potrebna dobra evidenca nad potrebami in razdeljevanjem semena. Edino tako bodo lahko semensko pšenico, ki jo zdaj čistijo in razkužujejo v Ormožu, pravilno razdelili in s tem omogočili pravočasno izvedbo jesenskih setvenih del.

Upoštevanje tehnično-zavarovalnih predpisov preprečuje nezgode rudarjev

Tehnično-zavarovalne naprave morajo biti največja skrb vsakega podjetja. V naših podjetjih ne sme biti takšnih tehnično-zavarovalnih pomanjkljivosti, ki lahko škodujejo delavčevemu zdravju ali so celo njegovemu življenju nevarne. Zmanjšanje nezdod ni le skrb uprav podjetij, temveč prav tako skrb sindikalnih podružnic, ki morajo svojemu članstvu nenehno prikazovati važnost tehnične zaščite in uporabo tehnično-zavarovalnih naprav. To je seveda še posebno važno tam, kjer značaj dela sam nudi večje možnosti za nezgode in kjer je poleg dobrih tehnično-zavarovalnih naprav potrebno tudi izkoristiti praktične izkušnje, kako se delavec obvaruje nezdod. Takšen je položaj v železarski in rudarski industriji. Tu čestokrat kljub tehnično najbolj izpopolnjenim napravam ni mogoče preprečiti nezgode, če delavstvo samo ne upošteva varnostnih naprav in delovnih izkušenj.

Mnoge nesreče rudarjev bi lahko preprečili, če bi bolj upoštevali varnostne predpise in če bi obratovodstva rudnikov storila vse, da bi dovolj poučila delavstvo o vzroku nesreč. Uprave rudnikov n. pr. premalo poučijo delavstvo, ki prvi odhaja na delo v jamo. Razumljivo je, da novinci ne poznajo nevarnosti jamskega dela in da jih je treba pred odhodom v jamo temeljito poučiti. Novince, ki pa teoretično varnostne naprave pozna, pa se nevarnosti vendar še ne bo znal varovati, če ne bo dodeljen izkušenemu kopaču, ki mu bo dal osnovni pouk o nevarnostih ter o zavarovanju pred njimi ter ga bo pri delu tudi stalno nadziral. Še posebej morajo na to paziti jamski pazniki.

V rudnikih povzročajo mnoge nesreče delavci sami, ki poznajo varnostne naprave in varnostne predpise, a se po njih ne ravna. Često pa prav nadzorno osebje krši varnostne predpise, ki bi jih prvenstveno moralo upoštevati. V Hrastniku je n. pr. pečljal paznik skupino delavcev v jasku, kjer je vožnja prepovedana. Pri tej vožnji se je ena delavka težko ponesrečila, — torej je zaradi neupoštevanja predpisov paznik zakrivil to težko nesrečo. Posebno v jaskih, upodnikih, vzpenjačah, kjer je prevoz ljudi prepovedan, so pogoste nesreče, ker se delavci kljub prepovedi po njih vozijo.

Pogosti so primeri, da se rudarji ponesrečijo pri razstreljevanju ali ravnanju z razstrelivi. Tudi tu zelo pogosto strelni mojstri ne upoštevajo varnostnih predpisov, zaradi česar so pogoste težke nesreče. V Zabukovci

strelni mojster ni upošteval predpisov in je obstrelil sebe, v drugem primeru pa sebe in kopača. V Globokem je strelni mojster, ki je tudi paznik, poveril rudarja, da je razstrelil, pri čemer sta se 2 rudarja težko ponesrečila. Vsega tega ne bi bilo, če strelni mojstri ne bi kršili predpisov, ki točno določajo, kako je treba ravnat pri razstreljevanju.

Mnoge nesreče povzročajo delavci pri spajanju jamskih vozilčkov, ker ne upoštevajo pravila, da morajo spajati le s kavlji in takrat kadar vozilčki stojijo. Zato so v vseh rudnikih zelo pogoste težje ali lažje poškodbe rok in prstov.

Pri registraciji nezdod je tudi mnogo primerov, ki jih povzročajo zrušitve sten in stropov. Ker pri delu nezadostno opažijo stene in stropce, zruški poškodujejo rudarje po glavah, hrbtih in rokah. Takih poškodb je zlasti mnogo v Trbovljah in Zagorju.

Vodstvo obratov tudi nezadostno označi in ne napravi nedostopne rove, ki so za življenje rudarjev nevarni in kamor jim mora biti dostop prepovedan, zaradi česar so rudarji, ki za nevarnost rogov ne vedo, izpostavljeni nevarnosti.

Vse tiste, ki namerno ne upoštevajo varnostnih predpisov bodo morale uprave rudnikov kaznovati, saj je nedopustno, da so strelni mojstri in pazniki, ki so v gornjih primerih zakrivilili nezgode rudarjev, ostali nekaznovani.

Rudarski inspektorat je izdal nalogo, da na vseh obratih 14-dnevno čitajo rudarjem varnostne predpise. Vodstva obratov tega ne izvajajo, rudarski inspektorat pa sam ne zahteva dosledno izvajanje te odločbe. Prav tako se ne izvaja odločba, da se ob nezgodah sklicijo rudarji, da se na praktičnih primerih poučijo o vzrokih in zaščitnih merah ter preprečevanju nesreč.

Čim bolj je rudnik mehaniziran tem več nesreč se v njem dogodi. Zato izkazeta največ nesreč rudnika Zagorje in Trbovlje. — Pretekli mesec je bilo v slovenskih rudnikih okrog 150 lahkih in 18 težkih nesreč. Mnogo nesreč bi bilo preprečenih, če bi se delavci ravnali po varnostnih predpisih. Če bodo obratovodstva, nadzorno osebje, delavski inspektorji in referenti za zaščito dela izkoristili vsako priliko, da poučijo rudarje v varnostnih predpisih, njihovo izvajanje pa stalno nadzirali, bo v rudnikih manj nesreč in s tem manjši izpad delovne sile zaradi bolovanja, in s tem bodo rudniki lažje dosegali in presejali naloge plana.

KRATKE VESTI IZ VSE DRŽAVE

Obnova v Slovenskem Primorju. Tržaško podjetje, ki je pred priključitvijo uničevalo gozdove pod Stolom, je končno pokvarilo še žičnico. Zdaj so prebivalci iz Breginja s prostovoljnimi delom popravili žičnico. Po njej bodo prepeljali iz gozda okrog 700 q drv. Krajevni ljudski odbor je drva prodal »Kurivoprometu« v St. Petru na Krasu.

Naproza v Kobaridu, ki je bila ustanovljena že leta 1945, zdaj uspešno deluje. Zadruga je bila ustanovljena za potrebe okraja še pod okupacijo Anglo-američanov. Zelo dolgo so morali čakati na koncesijo. Ko je pa zadruga delovala šele tri mesece, je guverner zavezniške vojaške uprave odredil, da morajo trgovino zapreti. Protesti ljudstva niso nič zalegli. Šele po priključitvi je zadruga lahko začela spet delovati. Ustanovljene so bile poslovalnice v Trnovem, Borjani, Sodlu Brginu in na Livku. Kmetje so se z zaupanjem oklenili zadruga in radi sklepejajo z njo pogodbe. Največ krompirja so kontrahirale vasi Trnovo, Livek, Idreka, Svino in Brgin.

Graditev tovarne za konserviranje rib v Zadru. To bo ena največjih tovarnih živilske stroke na Jadranu. Gotova bo prihodnje pomlad. Zdaj že posluje uprava, ki vodi več podjetij za konserviranje in nasoljevanje rib v Dalmaciji in ki bo vodila tudi novo tovarno. Letos so tovar-

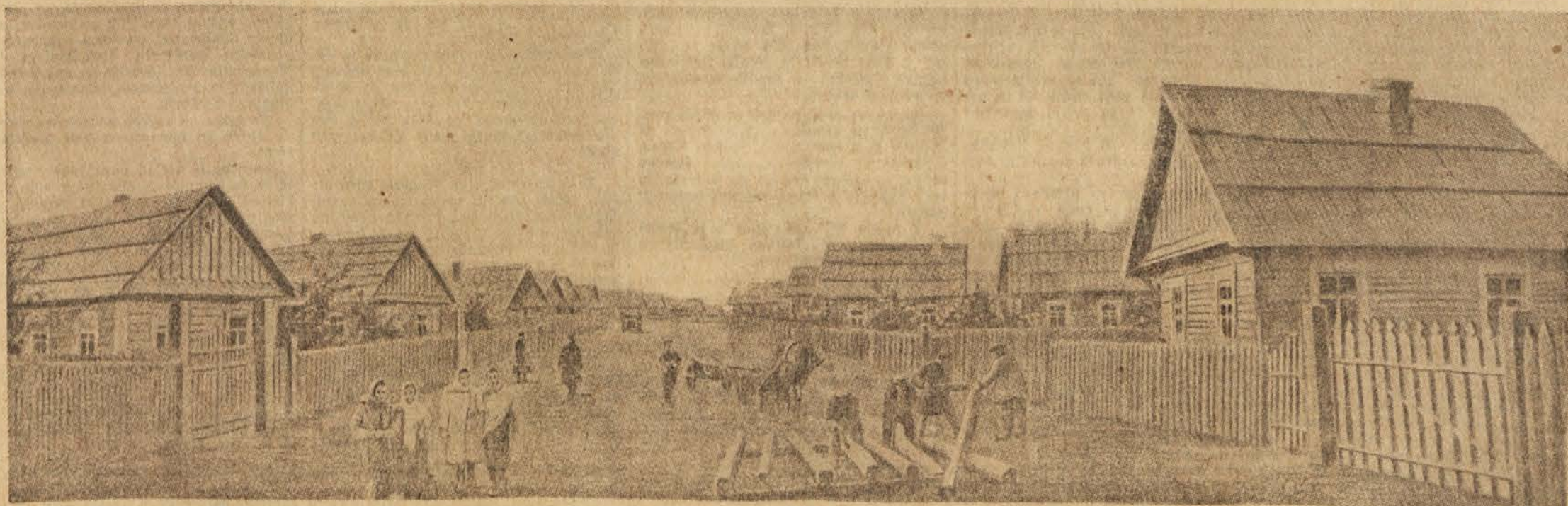
ne za konserviranje rib izpolnile svojo proizvodno nalogo. Nasoljenih rib pa bo celo precej več kakor je bilo prvotno določeno.

Po 1000 kg bombaža na hektar so pridelali letos v nekaterih dalmatinskih krajih. Prvotno so računali, ko je letina dobro kazala, da bo znašal pridelek 700 kg na hektar, ob obiranju se je pa izkazal mnogo boljše. To so zelo lepi uspehi, saj so bombaž v Dalmaciji šele začeli gojiti in še nimajo primernih izkušenj.

Naše ladjedelnice obratujejo s polno paro. Mnogo dela ima tudi »Titova ladjedelnica« v Kraljevi. Zdaj gradijo tri nove ladje, pet jih pa popravljajo.

Cementarna v Pulju je povečala svojo zmogljivost. Med vojno je bila precej poškodovana. Med okupacijo je bil obrat izkoriščen le do tretjine. Takoj po osvoboditvi je cementarna povečala svojo zmogljivost ter zaposlila več delavcev. Zdaj mislijo na razširitev cementarne, ki jo bodo tudi primerno preuredili in modernizirali.

Mladina v Bosni gradi tudi avtomobilsko cesto. Častno je izpolnila svoje obveznosti pri graditvi gozdnih poti in železnice, nedavno se je pa obvezala, da zgradi v tej jeseni avtomobilsko cesto Brod-Bastasi (posavski kraj) v dolžini 18 km. To delo bo opravila mladina samega posavskega okraja.

IA PRAGU 30 LETNICE VELIKEGA OKTOBRA. V tistih pokrajinah ZSSR, ki so bile pod nemško okupacijo, se je razmahnila grandiozna graditev stanovanjskih hiš za kolhoznike. Samo v RSFSR so zgradili nad 860.000 hiš, v katere se je vselilo nad 4 milijone ljudi. Ogromno delo je bilo opravljeno v vaseh Ukrajine, Belorusije in drugih republik. V Beloruski SSR so zgradili in obnovili 288.000 hiš, v katere se je vselilo nad 1.700.000 kolhoznikov. V tej republici so na novo zgradili več sto vasi in naselji. V 70 okrajih Beloruske SSR so kočje iz ilovice povsem izginile. Slika nam kaže eno izmed ulic v vasi Podoresje v starodoroškem okraju v bobrujski oblasti Belorusije. Nemški fašistični osvajalci so požgali to vas do tal. Zdaj so zgrajene v vasi 304 hiše. Zadnjih 7 družin, ki so stanovale v kočah iz ilovice, se bo vselilo v nove hiše ob 30 letnici Velike oktobrske socialistične revolucije.

Kako republiška usnjarska industrija izpolni ujeplanske naloge

Večina naših usnjarskih tovarn je opremljena s stroji, ki so bili že pred vojno nabavljeni, toda ne v novem stanju, temveč že rabljeni. Kapitalisti so jih poslali v taktar gospodarsko zaostalo Jugoslavijo, da bi tu ti stroji dopolnili svojo zadnjo življenjsko dobo. Edina tovarna, ki je bila opremljena z novimi stroji, je tovarna Peko v Trzinu. Toda to je bilo pred pol stoletja in tudi ti stroji so danes že precej izrabljeni. Strojni park v naši industriji usnja je zaradi tega treba neprestano popravljati in obnovljati. Pri sestavljanju petletnega plana je bilo sicer upoštevano slabo stanje strojne parka, pa je vsekakor velik uspeh, da je bil v prvem polletju 1947 skupni produktivni plan tovarn usnja, tovarn čevljev in tovarn usnjene galanterije republiškega pomena presežen za 1% in da je bil do 100% dosežen finančni plan.

Velike težave povzročajo v usnjarski industriji pomanjkanje računovodskega in administrativnega kadra. Kajti ni dovolj le to, da ima računovodske in pisarniške strokovne sposobnosti, temveč razgledan mora biti tudi v vse podrobnosti operativnega dela v proizvodnem procesu. Tej težki obliki je pripisati, da na primer prometni davek ni bil odveden v dovoljni meri. Toda storjeno je vse, da bo tudi v tem pogledu napravljen red.

Ena najboljših tovarn usnja je tovarna »Standard« šele 1. januarja 1946. Do nedavnega so delali po akordnem sistemu, pa so začeli razmišljati, kako bi postavili pravilne delovne norme in sedaj jih imajo že uvedene za vsa dela, kjer je le mogoče. Količina produkcije raste in kvaliteta izdelkov se boljša. Pričakujejo, da bo tej tovarni uspelo že v 10 mesecih izvršiti celoletni plan. Zato imata poleg delovnega kolektiva zaslugi uprava podjetja in sindikalna podružnica, ki je organizirala delovno tekmovanje, poskrbela za vsakodnevno evidenco. V lužnici so najboljši delavci Rehberger Jožef, Peček Andrej, Laznik Valentin, Medved Rudolf, Lapajne Anton, v pripravilnici pa Bažun Franc in Colnarič Ignac.

Tovarna usnja v Ljutomeru se v prvih mesecih letošnjega leta ni mogla v ničemer ponašati. V poslednjih mesecih pa dosegajo vedno večje uspehe tako glede produkcije kot glede kvalitete in znižanja produkcijskih stroškov. Da bi se stopnja strokovne sposobnosti delavstva še bolj dvignila, so v tem podjetju organizirali strokovni tečaj, ki ga poseba ogromna množina delavstva.

Tovarna usnja v Šmartnu pri Litiji upravičeno uživa sloves, da od jugoslovanskih tovarn usnja izdeluje najboljše usnje za podplate, ki služijo za specialne izdelke.

Tovarna usnja Indus v Ljubljani se v količinskem in kakovostnem pogledu izdelkov vedno bolj zboljšuje, vendar še ne dosega »Standarda« in ljutomerske tovarne. Pred nedavnim so uvedli delovne norme in prav gotovo bo delo po normah dalo večji pospešek k izboljšanju.

Ena najslabših republiških tovarn usnja je v Rečici pri Savinji. Delavstvo se rekrutira po večini iz vrst malih okoliških kmetov, zato je tu delovna disciplina slaba. Tudi sindikalna podružnica v podjetju je bila vse premalno agilna. Uprava podjetja ni znala izboljšati teh slabih prilik v podjetju. V podjetju ni dosežen niti plan produkcije, niti finančni plan. Zaradi tega je bilo podjetje pred nekaj meseci v upravnem pogledu združeno s tovarno usnja v Slovenjgradcu. Od takrat se tudi v tej tovarni uspehi polagoma izboljšujejo.

Tudi v tovarni usnja pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah je med delavci mnogo nezavednih. Zaradi dela na polju so zapuščali delo v tovarni.

Tudi sindikalnih sestankov se neredno udeležujejo.

Republiške tovarne čevljev so v splošnem vse dobro organizirane, dobro vodene, delovni kolektivni strokovno usposobljeni in zavedni. V fabrikaciji moške obutve so naše tovarne čevljev skupno presegle plan za 69%. Pri deški obuvi so ga presegle za 55%, za nekatere v planu predvidene izdelke pa nikakor ni bilo mogoče dobiti potrebnih surovin in tako je skupni efekt glede izvršenosti plana proizvodnje beležiti le do 96%. Najuspešnejša v izvajanju planskih nalog je tovarna čevljevo »Peko« v Trzinu, po uspehih in dobri organizaciji pa jo tesno sledi tudi tovarna čevljev »Trio« v Trzinu.

Bivša čevljarska zadruga v Zireh je postala podjetje republiškega značaja. Iniciativo za to so dali sami člani zadruge. Svoje delavnice imajo razvrščene v petih stavbah. Zaradi tega delo trpi in ni dovolj racionalno. Sedaj gradijo v Zireh veliko republiško tovarno in ko bo dograjena, še bo produkcija znatno dvignila. Tovarna bo izdelovala predvsem smučarske čevlje, gozjerje, škornje na gozjerice in delavske čevlje. Za strokovne kadre je v polni meri poskrbljeno, saj je v Zireh že drugo leto vajeniška šola, ki vzgaja 60 učencev.

V usnjarski industriji si prizadevajo v proizvodnji pritegniti čim več ženske delovne sile. V tovarnah čevljev je zaposlenih prav toliko žensk kot moških. V tovarnah, ki izdelujejo zgornje usnje, ki so pa vse razen tovarne »Runo« v Trzinu zveznega značaja, je razmerje med žensko in moško delovno silo prav gotovo ugodnejše kakor pa v tovarnah za podplatno usnje, kjer so v večini proizvodnih faz težka fizična dela in kjer pri sedanjem stanju na sto moških pride 16 žensk. Omembe vredno je, da so tovarni Indus v Ljubljani zelo ponosni na tovarniško Kolenc Karolino, 21 letno dekle, ki skupno z moškimi tovarišji dela v lužnici, pa za njimi prav nič ne zaostaja. V dveh letih bo postala prvi usnjarski pomočnik ženskega spola.

Da bi se povečala strokovna usposobljenost delavcev, so nekatere tovarne po lastni iniciativi organizirale strokovne tečaje, na primer tovarna Peko v Trzinu, industrija obutve v Ljubljani, tovarna Indus v Ljubljani in tovarna usnja v Ljutomeru. Tečajnikom predavajo domači strokovnjaki iz podjetij. Tudi tehnična srednja šola v Ljubljani izobražuje devet čevljarskih strokovnjakov, za katerih strokovni pouk sta zadolžena predvsem tovariš Steimann in Arnt. Sedaj vrše ti bodoči čevljarski strokovnjaki prakso v raznih republiških podjetjih. V Domžalah bo osnovana usnjarska šola, ki bo urejena kot internat in v kateri bo nek trajal štiri leta.

Biro za tisk pri MIR-u.

Pomen istrskih kamnolomov. Istrski kamnolomi dajejo izvrsten kamen za razne gradbene namene, zato imajo velik pomen za sedanjo živahno gradbeno delavnost. Zlasti slavijo istrski marmorji, ki so znani tudi v tujini. Pred meseci je bilo v Rovinju ustanovljeno podjetje istrskih kamnolomov. Doselej je že proučilo kamnolome in priiskrbelo strojne naprave za lomljenje in obdelavo kamna. Začelo je obratovati sedem večjih kamnolomov. Kmalu bodo začeli delati v velikem kamnolomu v Vonkoranu pri Pulju.

Po 25 do 30 stovov riza na oral so pridelali letos v Slavoniji. Letos so prvič pridelovali riž v Slavoniji. V ta namen so uporabili po večini zemljo ob ribnikih in plitve ribnike same. Pridelovalci so zelo zadovoljni. Ob mlavcih se je izkazalo, da je bil pridelek nad vse pričakovanje dober. Zato so sklenili, da bodo prihodnje leto pridelovali še mnogo več riza. Primernih zemljišč je še precej.

jev zvesti učenec. Zelo hitro je napredoval v službi. Leta 1945 je bil poročnik v rimski VII. SS diviziji »Prinz Eugen«, aprila 1944 pa se nenadoma pojavi v Beogradu kot generalajntant policije, oziroma višji vodja SS in policije. V Beograd je prišel zamenjat krvnika Meisnerja.

Zložinska delavnost Franca Neuhausea je bila na razpravi dokončno razkrinkana.

Neuhausen v bistvu priznava svoja dejanja. Njegov največji zločin je množično izstradanje ljudstva na okupiranem ozemlju. Neuhausen je izdal vrsto uredb za uničevanje narodnega dohodka in gospodarske moči srbskega ljudstva. Bil je navzoč pri dveh konferencah vodilnih osebnosti nemškega rajha, na katerih so se sporazumeli, da se iz Slovenije izseli 60.000 Slovencev in veliko število Srbov iz Hrvaške. Samo ta dva zločina bi za doščala, da bi Neuhausen prejel najostrejšo kazen. Dokumenti potrjujejo, da je Neuhausen vztrajal pri Kaltenbrunnerju, šefu nemškega gestapa, na tem, da se pošlje iz taborišča v Srbiji čimveč delovne sile na prisilno delo v Nemčijo. Ljudi so zapirali v taborišča na ta način, da so cele vase osmili sodelovanja s partizani in prebivalce nagajali v taborišča.

Vojaški tožilec je glede na dokazane zločine zahteval za vse obtožene najstrožjo kazen.

Sodba bo izrečena v petek 31. oktobra ob 11 dopoldne.

V petek bo vojaško sodišče v Beogradu izreklo sodbo nad nacifašističnimi zločinci

Beograd, 29. okt. (Tanjug). Razprava proti skupini nemških vojnih zločincev se je večeraj nadaljevala z zasliševanjem Otona Seiferta, bivšega poveljnika koncentracijskega taborišča v Ervartenu na Norveškem. Seifert je med zasliševanjem zanimal navedbe obtožnice, toda priče so s svojimi izpovedbami potrdile zločinsko delavnost tega SS-ovca, ki je jugoslovanske interniranke na Norveškem sprejemal s vzklikom: »Norveška ima dovolj zemlje, da lahko pokrije vse Jugoslovane.«

S tem je bil dokazni postopek zaključen.

V zaključni besedi je vojaški tožilec major Jovo Ščepanović med drugim dejal:

Vsi obtoženci, počenši od Danckelmana do vojaka Jakoba Gruberja, predstavljajo v miniaturni zločinski nacistični sistem, ki je prizadeval toliko gorja našim narodom. Brez nadaljnje ga lahko rečemo, da so vsi s svojimi zločini postavili sramotni spomenik nemške zgodovine v naši državi.

Obtoženi Danckelmann je kot vsi ostali nemški vojni zločinci, ki so se zagovarjali pred našimi sodišči, zanimal dejstva prav do tedaj, dokler ni prišel v položaj, ko se ni mogel več izgovarjati. Danckelmann si je prizadeval, da bi se ločil od policije, gestapa in drugih zločinskih organizacij ter se predstavil kot človek na zapuščnem otoku, brez zveze z drugimi.

Obtoženi Baerends je bil Himmler-

B. K.:

PRIJATELJ FAŠIZMA PII XII.

(Odlomki)

1.

Na nekaterih zemljevidih Evrope lahko najdemo kneževino Monaco (24.000 prebivalcev).

Na zemljevidih večjega merila lahko najdemo republiko Andorro (6000 prebivalcev).

V atlasu pa ni zemljevida, na katerem bi lahko videli državo Vatikan (1050 prebivalcev; 300 izmed njih gardnih vojakov, 740 redovnikov, tisočpetdeset pa je absolutistični vladar te države »pastir pastirjev«, »oče vseh ljudi«, »najdobrotljivejši in nezmotljiv« papež Pij XII.).

Vatikan, najmanjša država na svetu, leži v enem izmed okrajev mesta Rima. V dobrih dvajsetih minutah prehodiš vso to državo po dolgem, v pol ure pa počez. Od meje do meje.

Toda obseg papeževe države se ne meri samo s številom korakov po preniku. In število podložnikov Pija XII. s polmimskim seznamom prebivalcev Vatikana samim še ni izčrpano.

»Najdobrotljivejšemu« je podrejena organizacija, ki ima v rokah ogromna bogastva, izredno razporedena, gibčna, organizacija s stoletnimi izkušnjami v pogledu političnih pravic.

Ta organizacija razpolaga z močnim aparatom propagande, opira se na večmilijonsko armado duhovniškega »aktivca« in zelo spretno izkorišča svoj vpliv na milijone svojih, po vsem svetu razkropljenih pristašev...

2.

Predniki Pija XII. so iz prastare dinastije italijanskih verižnikov in bankirjev — rodbine Pacelli. Stric sedanjega vatikanskega vladarja Ernesto Pacelli je bil na čelu največje banke v Italiji — »Banca di Roma«.

»Moje nečak se bo dvignil visoko,« je rekel večkrat stric bankir, ko je izražal želje in nade vse rodbine.

Pij XII. je star zdaj ena in sedemdeset let. Papeški prestol je zasedel pred osmimi leti.

V tistih letih, ko mu je stric Ernesto prerokoval veliko bodočnost, je sedanjí papež šele stopal na vijugasto pot cerkvene kariere in se imenoval za lastnim rodbinskim imenom: Eugenio Pacelli. Bil je enako sposoben za uspevanje v posvetnih in cerkvenih zadevah.

»Čilj posvečuje sredstva,« je govoril »znamitit Ignacij Loyola.

»Če imenuje cerkev,« je pisal, »stvar, ki se nam zdi bela, črno, jo moramo nemudoma priznati za črno.«

Eugeniu Pacelliju so ugajale njegove »duhovne vajec. Z zadovoljstvom je prebiral tudi »Tajna navodila« jezuitskega reda.

Leta 1917. je nastal v karieri Eugenia Pacellija odločilen trenutek. Posvetil se ga v škofa in takoj je odpotoval v Nemčijo. Kot papežev nuncij je dolga leta zastopal tam interese Vatikana.

»Vzhajajočemu svetilu papeške diplomacije« so poverili zelo važno misijo: Eugenio Pacelli naj bi delikatno pomagal pri uresničenju tajnega sporazuma med katoliškimi Vatikonom in protestantsko cesarsko Nemčijo. Tak sporazum je bil sklenjen. Nemški imperialisti so prevzeli leta 1915. obveznost, ko bodo premagali Francijo, Anglijo, Italijo in Rusijo — bodo ustoličili svetovno oblast rimskih papežev, povečali vatikansko državo na ozemlju Rima in njegove okolice, dali tej državi izhod na morje in položili k yznožju prestola ali točneje rečeno v brezdnji papeški žep okroglo vsoto 300 milijonov lir.

V zameno za to plačilo je takratni papež Benedikt XV. obljubil cesarski Nemčiji vsakršno pomoč. Vsa razporedna in števila katoliška agentura naj bi razvila defetistično in vohunskodiverzantsko dejavnost v zaledju antantinih čet.

Leta 1918. se je cesarska Nemčija sesula. Skupaj z njo so se zrušili tudi vsi vatikanski naklepi zarotnikov na čelu s Pacellijem.

»Več vztrajnosti. Svoj cilj bomo dosegli,« so govorili v Vatikano.

Eugeniu Pacelliju je bilo naročeno, naj ostane v Nemčiji. Od onod naj bi vodil tajno vojno katoliške duhovščine proti demokraciji in podpiral prepored imperialistične pošasti v središču Evrope.

Leta 1925. je pripravil sklenitev konkordata, leta 1928. si je nataknil kardinalski klobuk, leta 1930. so ga odpoklicali v Rim; zavzel je položaj državnega tajnika Vatikana — papeškega ministra za zunanje zadeve.

Ze mnogo prej, preden so prišli nemški fašisti na krmilo, je stavil Pacelli na Hitlerja in njegovo kliko. Prelatu Kaasu, predsedniku nemške katoliške stranke centra, je večkrat omenil, da je treba na vsak način in z vsemi sredstvi podpirati naciste.

V juniju 1933. sta sklenila hitlerjevska Nemčija in Vatikan konkordat o medsebojnem podpiranju.

Eugeniu Pacelliju ni mogoče odrekati doslednosti.

Ko je podpisal konkordat in blagoslovil netilce vojne na zahodu, tudi na daljnovzhodne osvajalce ni pozabil. Velika razdalja ni bila nobena ovira za sklenitev toplga prijateljstva med Vatikonom in Tokiom. Leta 1937. je predlagal Eugenio Pacelli katoliški duhovščini na Kitajskem, naj brezpogojno podpira japonske akcije. Ta podpora je bila kaj učinkovita. Daljni vzhod je bil preplavljen s katoliškimi italijanskimi misijonarji. Vsa ta armada se je ukvarjala z vsakodnevno špijonažo v dobro Japonske.

Leta 1938. si je pripel državni tajnik Vatikana na kardinalsko sutano najvišji red Mandžon-go. To nagrado, dobljeno za podpiranje samurajskega vohunstva, je nosil kardinal z velikim zadovoljstvom in ponosom.

8.

Prijateljstvo s Hitlerjem in tople simpatije do Japoncev so se kaj lahko sprizajnile v tem sreju z vročo ljubeznijo do dolarjev (in torej tudi do tistih, ki so imeli te dolarje).

Zato je delal državni tajnik Vatikana, ko je pomagal Hitlerju pripravljati vdor za meje meglenega Albiona in utiral Japoncem pot na Pearl-Harbour, z veseljem najrazličnejše usluge tudi anglo-ameriškim imperialistom.

V oktobru 1936. je Eugenio Pacelli sklenil osebno obiskati prekomorsko Kristusovo čredo, pogledati, kakor pravijo, »kako je kaj in navezati osebne stike z imenitniki Wall Streeta; da pa bi se laže domenil o nadaljnjem — si je hotel izgovoriti, da bo v Vatikano akreditirano stalno ameriško poslanstvo.

Kakor vemo, denarne bisage nič kaj ne potrebujejo prijateljev. Raje imajo hlapce.

Kardinal Pacelli je to razumel. Potrudil se je dokazati, da se zna odreči prijateljstvu. Sreč je skrtil v žep. Zagotavlja je, da bo znal biti tudi lakaj, če so dolarju potrebni lakaji. Stari nemški prijatelj so takrat pričakovali vatikanskega kardinala kot gosta. Upali so, da bosta vijoličasta sutana in škrlatni kardinalski klobuk kaj učinkovita na rjavem ozadju nürnbergskega zleta. Toda kardinal ni bilo. Prav takrat se je odpeljal čez Ocean.

»V tridesetih dneh,« je poročal pariski »Europe nouvelle« 18. novembra 1936. »je obiskal Pacelli izmed šestnajstih cerkvenih provinc ZDA dvanaest. Z vlakom, avtomobilom in letalom je prepotoval nad trideset tisoč kilometrov. Štiri univerze so ga razglasile za svojega častnega doktorja. Pacelli se ni utegnil odzvati povabilu nekega škofa, ki ga je nameraval razglasiti za častnega voditelja plemena rdečekožev.«

Pacelli je dal poslovnim pomenkom z zastopniki Wall Streeta prednost pred pogovori z rdečekožci.

4.

Malo pred začetkom druge svetovne vojne je kardinal Eugenio Pacelli prenehal obstajati. Nečak rimskega bankirja je v celoti opravičil stričeve nade. Povzpel se je na papeški prestol in se spremenil v Pija XII.

Zdaj se razlagajo iz Vatikana togotni in užaljeni glasovi. Ti glasovi trdijo, da se je »nezmotljiv« med vojno baje držal najstrožje neavtralnosti.

Toda ti nepotletji Pija XII. se nimajo na kaj opreti.

Pij XII. ni nikoli z nobeno besedo obsodil ljudžrcev in krvnikov — nikoli ni grajal ne Hitlerja, ne Mussolinija, ne Franca, ne razlihen evropskih Quislingov in Petainov, ki so z združenimi močmi spreminjali Evropo v ogromno pokopalnico, v kraljevstvo mučilnic in uničevalnih taborišč.

Pač pa se ni težko spomniti, kako je pošiljal Pij XII. pozdrave Hitlerju.

V Franciji, Českoslovaškij, Poljski, Jugoslaviji — povsod, kjer so se razlagali stoki milijonov žrtev fašizma — so zastopniki Vatikana pridno sodelovali s krvniki.

Samo na Hrvaškem so mučili in ubili jezuiti in dominikanci z rokami Pavelčevih krvnikov na sto tisoče ljudi, ker niso hoteli prestopiti v katoliško vero. Po naročilu odposlancev Vatikana so jemali hrvaških otrokom kri za ranjene Nemce, potem pa so — izkrvavelim — razbijali glave. Inkvizitorji Pija XII. so korakali skupaj s Himmlerjevimi banditi. Agenti, vohuni Vatikana so po osebnih navodilih Pija XII. in v polnem kontaktu s hitlerjevsko tajno policijo sodelovali tudi v vojni proti narodom ZSSR.

Toda celo takrat je znal poglavar rimskokatoliške cerkve premeteno igrati svojo privajeno igro »na dva fronte.« Pij XII. ni dovolil, da bi se posušili sadovi, dozoreli v dneh prekomorske turnee.

Ob koncu vojne, ko je bila usoda njenih netilcev že jasna, je papež na vsa usta razglasil, da mora biti bodoči mir enak »častene za oboje strani, da krijejo pogoji brezpogojne kapitulacije v sebi »največje nevarnost« in da morajo prebivalci Londona sv. irnu krščanskega usmiljenja« oprostiti nespametnim razbojnikom, ki so metali nanje bombe.

Ko pa je bila vojna končana, se je Pij XII. večkrat obrnil na vlade Združenih narodov s pozivom, naj prizaneso fašističnim banditom.

Vsa svoja fašističnih zločincev je našla pod okriljem Pija XII. med stenami Vatikana gostoljubno zavetišče. Tu so se skrivali udeleženci Francove »Modre divizije«, hitlerjevski poslanik baron von Weizaecker in mnogi drugi zločinci vseh branž.

5.

Ze v 15. stoletju so Francozi govorili: »Če hočeš postati papež, moraš znati obračati nos po vetru.« Pij XII. se vedno drži tega pravila. V začetku svoje kariere je služil italijanskemu imperializmu, potem se je priklopal cesarju Viljemu II., pozneje je koketiral z Mussolinijem, Hitlerjem in japonskimi samuraji, zdaj pa ima za svojo »najsveteljšo« dolžnost krmariti ladjo Vatikana po vodah atomske diplomacije.

Zdaj je najbolj spoštovani gost Vatikana Miron Taylor. Nekeč je bil Taylor na čelu Kleklena trusta. Zdaj je osebni zastopnik prezidenta ZDA Harryja Trumana na dvoru papeža Pija XII. Mimosredne rečeno, Miron Taylor spretno zdru-

žuje svojo cerkveno diplomatsko misijo v Vatikano s službo »bogu velikega businessa«. Taylor je član ekonomskega sveta pri prezidentu. Med njegovimi najočitimi prijatelji je newyorški nadškof kardinal Spellman tesno povezan z banko Morgana, v čigar safih je imel Pij XII. med vojno spravljene svoje kapitale.

Taylor je prispel v Vatikan 24. avgusta. Takoj je bil sprejet v avdienci in namesto tradicionalnega poljuba na kolenec papeževega solna je pogrel srce »nezmotljivega« z osebnim pismom svojega prezidenta; Harry Truman je v tem pismu radodarno trosil gesla »protikomunistične križarske vojne« in vneto opeval »krščansko politiko« Wall Streeta.

»Kot krščanski narod,« je pisal Truman, »želimo predvsem sodelovati z nepoprečnimi ljudmi. Sodelovati hočem z vašo svetostjo, kakor tudi z vsemi tistimi, ki vodijo moralne sile sveta. Naš cilj je, okrepiti in poživiti vero ljudi v večne vrednote.«

»Večne vrednote« so pomenile očitno 52 milijard dolarjev v šestih letih vojne nakopičenega dobička. Pridobivanje teh »večnih vrednot« pa se je imenovalo uveljavljanje »krščanskih načel«.

Obštrni odgovor Pija XII. je vseboval izraze hvalečnosti in soglasja z željami Wall Streeta. Izjave zvestobe so bile pomenežane z zelo prozornimi protisovjetskimi izpadi. Povpraševanje je rodilo predloge: v odgovoru je bilo vse, kar je po volji ameriški imperialistični duši.

Po poročilih tujih listov se pripravlja zdaj sklenitev pogodbe o medsebojni pomoči med Vatikonom in ZDA. Obe strani bosta v skladu s to pogodbo tesno sodelovali na področju mednarodne politike.

Kje tiči vzrok? Kaj se res kdo pripravlja napasti meje »Città del Vaticano« in kaj se tri sto vrlih gardnih vojakov res ne zanaša na ostrino svojih ostrog in na slepečo silo sultanov na klobukih?

Pa tudi Harry Truman — da morda ni izgubil vere v svoje sile? Kako bi naj drugače krepil oborožene sile ZDA z zvezo z gardo Vatikana?

Sicer pa so vzroki kaj preprosti. Ameriškim bankirjem, ki jim diši svetovno gospostvo, je »najsveteljši« Pij XII. potreben kot pajek, ki prede svoje mreže v vseh deželah sveta in ki lahko dá to pajčevino na razpolago ameriškim monopolom.

Taki netilci vojne, kakor John Foster Dulles, trdovalno trdijo v ZDA, da se je treba čimprej združiti z Vatikonom, da bi se z združenimi močmi uspešne borili proti »boljševiški nevarnosti.«

Takšni finančni magnati, kakor sta Morgan in Rockefeller, so pripravljeni usiti obilen zlat dež v prostorni žep Pija XII., samo da bi še z večjo vneto mobiliziral nevednost, lahkovernost in fanatizem svojih vernikov za borbo proti demokraciji in napredku.

Osnovna naloga, ki jo je postavil dolar v osebi Mirona Taylora zdaj pred papeža Pija XII., je sledeča: z vsemi sredstvi podpirati osvajalno politiko ameriških monopolov.

Vatikanski radio izliva vsak dan na naslov miroljubnih narodov pomije obrekovanje.

Katoliški listi — v Italiji »Osservatore Romano« in »Quotidiano«, v Angliji »Chatolic Herald«, v Franciji pa »La Croix« — prizadevno pojo v skupnem zboru.

Črna vojska Pija XII. povsem odkrito poziva na vojno proti ZSSR. »Zakaj bi ne vrgli na Rusijo atomsko bombo?« je izjavil fašist Circonell na predavanju, ki ga je priredila katoliška duhovščina v Kanadi. Njemu sekundirala bivši vojni kurat ameriške vojske Hayley, ki je nastopal v septembru 1947 na kongresu veterancev tujih vojev v Clevelandu s sledečim vprašanjem:

»Kdaj »bomo končno izkoristili atomsko bombo, ki nam jo je položil bog v roke za vzpostavitev mira?«

Vatikan se zdaj vneto in naglo pripravlja na uprizoritev nove predstave. Pripravljajo se zvočni in svetlobni učinki.

V spremstvu teh učinkov naj bi se vršila slavnostna osodba komunizma kot najbolj nevarnega »krivoverstva novega časa.«

Izdelavo pripravljavnih ukrepov za sklicanje vesoljnega koncila, kjer naj bi bila uprizorjena ta predstava, je poveril Pij XII. svojim najbolj izkušenim pomagačem, agentu ameriških monopolov kardinalu Spellmanu, zvestemu Francovemu prijatelju kardinalu Pla-i-Danielu ter Mussolinijevemu tovarišu in pokrovitelju italijanskih neofašistov milanskemu kardinalu Schusterju.

Program bo najbrž podrobno izdelan. Morda bo uprizorjena tudi predstava sama.

Seveda, iz višine papeškega prestola se že da komunizem obsoditi in celo preklesti. Vendar pa ne smemo pozabiti, da zdaj ne živimo v srednjem veku v časih Lovle in Torquemada. Ne smemo pozabiti, da duhovno suženstvo, v katerem ječe milijoni preprostih katoličanov, ni večno. In šimbolj odkrito se prikupuje Vatikan najhujšim sovražnikom delovnega človeštva, šimbolj vneto in aktivno se zavzema »nezmotljiv« za netilce vojne, tem prej bodo desetine milijonov preprostih ljudi spoznale pravo bistvo reakcionarnih pozivov Vatikana in stopile na pot, na kateri se bodo otresele klečepaljenja pred ničevo in napihnjeno avtoriteto in praznih služij, ki ovirajo borbo za resnično človeško srečo.

Danes ob 20. uri bo v okviru Ljudske univerze v veliki dvorani kina Maticе predaval g. Pierre George, profesor na univerzi v Lilleu in na inštitutu za politične vede v Parizu

O GOSPODARSKEM POLOŽAJU FRANCIJE

Vstop prosti

Brčko—Banovići

(Zbornik leposlovnih in likovnih del z mladinske proge)

V kratkem bo dograjena že druga mladinska proga in že davno je za nami prvi veliki podvig mladine jugoslovanskih narodov — proga Brčko—Banovići. Po njej že vozijo vlaki, mladina pa, ki je to progo gradila, že kaže sadove dela v tej veliki kovačnici novih ljudi.

Ni prazna primerjava med osvobodilno vojno in prvo petletko. — Vse to je v polni meri vredno, da pride v zgodovino in v pesem bodočih pokolenj. ... je dejal gov. Milovan Djilas. Mladina je progo gradila in ob njej ustvarjala tudi vrednote našega duhovnega sveta, ustvarjala pesmi in slike. Ne bomo se zmotili, če poudarimo, da tako prva kakor druga mladinska proga kaže smer umetnosti naših mladih za prve in trdne korake v veličastnost bodočega poleta naše kulture. Mladinski prog, pa naj bo to Brčko—Banovići ali Samac—Sarajevo puščata mogočno sled v naši poeziji in tudi v našem slikarstvu. Dajeta vsebino, bogato tematiko, zdravo in polno idejnost.

Zbornik Brčko—Banovići, ki je pravkar izšel v založbi Mladinske knjige v luksuzni opremi na umetniškem papirju in v velikem formatu, je lep primer vsega tega mogočnega dela. Na 44 straneh imamo tu uvodni članek tovariša Milovana Djilasa: Veličina in herojstvo mladine na prog, štiri pesmi Ivana Minattija (Jutro na prog, Zelja, Iz cikla »Pogovori s tabo«, in Ob ognju), Dušan Željiznov — urednik sam — je uvrstil v Zbornik kar šest svojih pesmi (Konjuh planino, Brčko, Iz cikla »Ognji ob prog, Proga, Pesem tirov, S prvim vlakom), dalje dve pesmi Petra Levca (Toplo utripa srce, Mi kopljemo) in ena pesem Franca Lakoviča (Preden predramj se jutranja zarja). V originalu so priložene tudi pesmi mladih pesnikov drugih republik: Voja Mijašević: Pruge, Desanka Maksimović: Bajka o putu, Branko Čopić: Kovačnica snova, Bata Cagić: Mladinska proga (v prevodu Petra Levca), Srbo Ivanovski: Orlovska klisura in Risto Tošović: Prva lasta. Prozo zastopata: Janez Perovšek-Pelko s črtico »Madamois lle Lukič« in Slavko Podmenik s črtico »Vagončiki«.

Bogato so zastopani tudi mladi slikarji: Vladimir Lakovič: Tunel Majevica, Kiseljak, Orlove stene (dvakrat), Notranjština tunela Majevica in več skic; Ivo Subić: Orlove stene (trikrat), Delo na prog, Kuhinja in Grški nasip; Z. Glad: Miner, Berbuč Milan: Gradnja nasipa (Zagreb), Vuksan: Oni zmagujejo stene (Beograd); Milan Bizovičar: »Muslimanki«, Kulmer Ferdo: Skice (Zagreb). Vinjeta sta naslikala Vladimir Lakovič in Ivo Subić — Ivo.

Mislim, da ni potrebno ocenjevati posameznih pesmi, slik in črtic in zadoščati ugotovitve, da so mladi že dokaj doprinesli k rasti naše nove umetnosti. Titova petletka, delovni elan vseh naših narodov in zlasti mladine, ustvarjanje velike in srečne bodočnosti — vse to je rodilo tudi našo novo poezijo, novo liriko, liriko življenjske radosti in prekipeljavosti. Obe črtici — vsaka na svoj način — opisujeta rast dveh mladink, opisujeta, kako je delo in življenje na prog dalo mlademu človeku moč in pogum, ga prekalilo, prekovalo

v novega silnejšega človeka, ki se ne ustraši več naporov, ovir in težav. Med posamezne pesmi so raztresene skice in vinjete, ki prikazujejo mlada telesa, napeta pri delovnem naporu. Istočasno ostaja lirika v glavnem pri osebnem doživljanju. Toda to osebno doživljanje ni več bolni individualizem preteklih desetletij, ampak le polna vključitev vsega človeka v današnje družbeno stvarnost, konkretno, v graditev proge. Pri tem je lahko pesnikov pogled usmerjen v ljubljeno dekle, v tovariša, v neposredno okolico, v delo samo —

V Sovjetski zvezi proslavljajo 30 letnico Oktobrske revolucije

Muzej revolucije ZSSR ob 30 letnici Oktobra. V muzeju revolucije ZSSR so zbrani zgodovinski dokumenti Oktobrske revolucije. Tu hranijo 300.000 dokumentov, slik, lepakov, fotografij, skulptur. Predmeti so razstavljeni v 17 dvoranah ter razdeljeni v 6 osnovnih grup. Prvi oddelek prikazuje ekonomski in politični razvoj Rusije ob koncu prejšnjega in ob začetku našega stoletja. Naslednji oddelek je posvečen dogodkom 1905. leta. Naslednji pripoveduje o drhnih letih reakcije, ki jim je v letih 1912—1914 zopet sledil revolucionarni polet. Prikazana je tudi imperialistična vojna in buržuazno-demokratska revolucija leta 1917 ter herojska borba Partije boljševikov za prerasitje revolucije v socialistično. Centralno mesto zavzema odsek, kjer je prikazana priprava za potek Velike oktobrske revolucije. Precej materiala je posvečena tudi borbi mlade Sovjetske republike proti vojni intervenciji. Razstavo zaključuje velika slika — shema zmagovalne poti sovjetske oblasti.

Razstava visokih šol. V moskovskem »Domu učenjakov« bodo odprli ob 30 letnici Oktobrske revolucije razstavo »30 let visoke šole v ZSSR«. Ogrornne številke, visoko se dvigajoči diagrami, kažejo nprestan rast kulturnega nivoja sovjetskih državljanov. Do revolucije so imeli dostop na visoke šole le malokateri. Najrazličnejši dokumenti pričajo, da so 37,6 odstotkov vseh študentov sestavljali otroci aristokratov, 23,6 odstotkov otroci trgovcev in duhovnikov, tem so sledili otroci kmečkih mogotcev in meščanov in le 6,7 odstotkov je bilo »ostalih«. Število študentov visokih šol se je v 30 letih šestkrat pomnožilo. Medtem ko jih je bilo prej 112.000, jih je danes 670.000. Sovjetska oblast je odprla 700 novih visokih šol, medtem ko jih je bilo v carski Rusiji le 91. Zato pa je dobila država med stalinskimi petletkami približno 1 milijon inženirjev, agronomov, učiteljev, zdravnikov in drugih specialistov z visoko izobrazbo. Skoro vse visoke šole carske Rusije so bile na teritoriji centralne Rusije. Niti ene ni bilo v srednji Aziji, kjer jih je danes 76. Sovjetske državne oblasti zelo skrbno za visoke šole. Tako je letos odobreno več kot 6 milijonov rubljev za kritje potreb visokih šol.

Akademija znanosti ZSSR zaseda v počastitev 30 letnice Oktobrske revolu-

ali v kar koli. Zaradi vsega tega pa je ta poezija daleč od načelne fraziranja, je iskrena in dokaz, da se je gradnja mladinske proge trdno vcepila v srca. In če v tem Zborniku danes še ne vidimo del tašne umetniške sje, kakršne bi bila, Mladinska proga vredna — pa lahko kljub temu ravno sedaj smelo trdimo, da takšna dela bodo prišla — saj imamo zavest, moč, zdravje in velikansko junaštvo.

Danes pa dograjuje naša mladina drugo, še daljšo in še veličastnejšo progo. Ni dvoma, da bo ta proga dala še popolnejše in še lepše umetniške storitve, kakor ni dvoma, da bo prinesla petletka iz leta v leto sadove in postala iz leta v leto čudovitejša. bg

eije. Na plenarnih zasedanjih ter na zasedanjih 8 specialnih oddelkov akademije so v 80 referatih podali pregled doseženih rezultatov v različnih panogah znanosti v času sovjetske oblasti. V jubilejnem zasedanju sodelujejo tudi predstavniki pedagoške, medicinske, artiljerijske, arhitektonske akademije ter akademije socialnih ved.

Gledališka predstava »Južni vozek«. V centralnem gledališču Rdeče armade pripravljajo na čast 30 letnice Oktobra gledališki komad A. Pervenceva »Južni vozek«. Komad prikazuje v okviru kronike veličastno epopejo osvobojenja Krima, borbo IV. Ukrajinske fronte, specialne primorske armade ter junaških mornarjev črnomsorske mornarice. Z najrazličnejšimi slikami in drugimi dokumenti, ki karakterizirajo boje za Krim, bodo detajlno prikazali potek vojnih operacij, zavzete Sevastopolja itd. Pri predstavi »Južni vozek« sodeluje vse osebje gledališča.

V Uljanovsku so končana dela za Ohranitev Doma, muzeja V. I. Lenina. Dom, v katerem je živeła družina Uljanovih, je bil zidan že pred 100 leti. Sedaj je vsak lesen del stavbe prepopen s posebnim preparatom, ki preprečuje razpadanje. Urejena je posebna priprava, ki obvaruje dom pred požarom; ravnotako posebna priprava v podzemlju, omogoča regulacijo vlage in temperature v vsaki sobi. Vse to so naredili, da ohranijo Leninov dom na veke. Na pročelju doma je postavljena spominska plošča s portretom V. I. Lenina v reliefu in napisom »Tukaj je živel Vladimir Iljič Uljanov—Lenin od 1878. do 1887. leta.«

Novo knjige in časopisi

Lenin—Stalin: O Oktobrski revoluciji; prevedel C. Ruber; »Cankarjeva založba«; Ljubljana 1947, str. 133.

Anton Slodnjak: »Pogine naj — pesel« Zgodovinski roman v treh delih, prva in druga knjiga; »Slovenski knjižni zavod«; Ljubljana 1947, str. 1162.

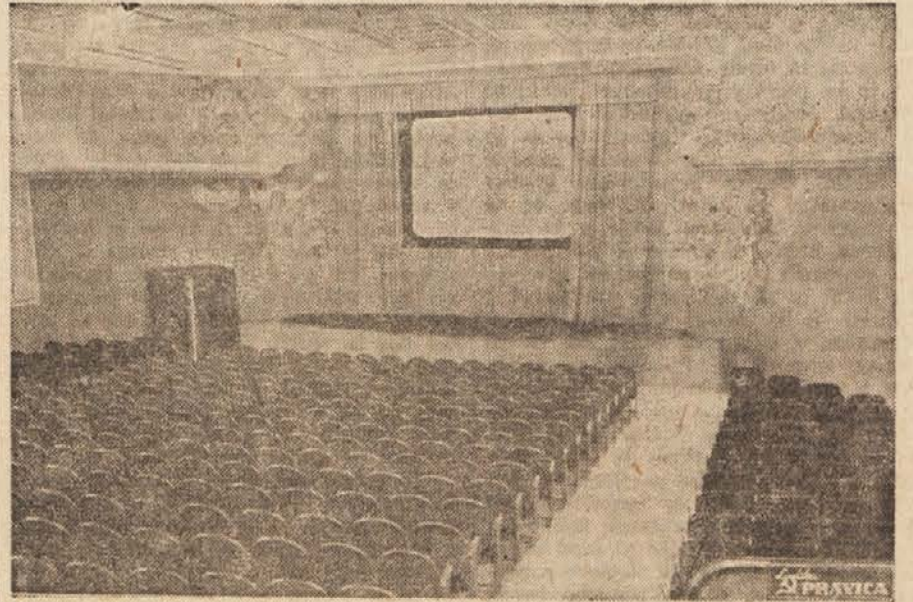
Jo Mihaly: Nemir v nižavah; roman; prevedel Vinko Gaberski; »Slovenski knjižni zavod«; Ljubljana 1947, str. 135.

Vladimir Dedijer: Zapiski iz Amerike; prevedel Janez Gradišnik; »Slovenski knjižni zavod«; Ljubljana 1947, str. 198.

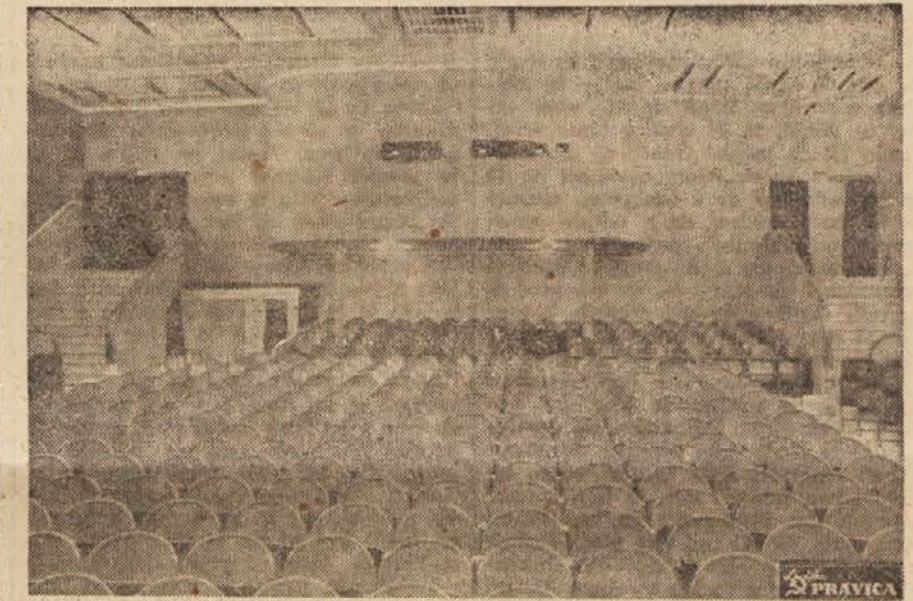
NOVA KINODVORANA »MOSKVA« V LJUBLJANI

V prostorih bivše Batine palače v Ljubljani je pravkar dograjena nova kinodvorana. Dvorana je amfiteatralna, nekoliko nagnjena, sedeži, ki jih je okoli 500, so spredaj v polkrogu. Dela je vodil ing. arh. Špinčič, tehnična dela sta opravila tov. Grahek Bruno in Karlo. V dvorani je vprašanje akustike rešeno na najmodernejši način, s pomočjo heraklitnih in CM plošč. Ogrevanje je termično; skozi odprtine v stropu bodo pozimi dovajali tople in poleti mrzel zrak. Razsvetljava je indirektna. Z umetniškimi slikami sta dvorano opremila slikarja Omerza in Sedej. Vhod v dvorano je iz Cankarjeve ceste, izhod v Šelenburgovo ulico, zasilni izhodi pa peljejo na Knaifjevo ulico.

Nova kinodvorana je za delovno ljudstvo Ljubljane velika pridobitev, saj dosedanje dvorane niti od daleč niso več zadoščale ogromnim potrebam. Slavnostna otvoritev bo 1. novembra s sovjetskim filmom »Admiral Nahimov«.

Pogled proti platnu

Pogled proti aparaturi

Socialno zavarovanje pred 25 leti in danes

Poslopju socialnega zavarovanja na Miklošičevi cesti so bili položeni temelji v letu 1922. Koristno bo, če si ob njegovi 25-letnici priključimo na kratko v spomin zgodovino njegovega nastanka.

Namesto sedanjega poslopja je bila tedaj projektirana mnogo impozantnejša zgradba, obsegajoča zemljišče današnje ustanove socialnega zavarovanja, Doma sindikatov in kosa Copenve ulice, ki leži med obema zgradbama, v skupni izmeri 7057 m². Taka zgradba bi bila tudi zares ustrezala povečanim zdravstvenim potrebam delavcev in uslužbencev Slovenije, nastalim po spremenjenih razmerah ob razpadu Avstro-ogrskce.

Bivša Jugoslavija je sprejela po prvi svetovni vojni od stare monarhije na področju socialnega zavarovanja prav žalostno dediščino. Dotlej se je izvajalo bolniško zavarovanje preko številnih okrajnih, podjetniških odnosno obratnih bolniških blagajn, ki jih je samo v Sloveniji bilo 58, medtem ko je bilo nezgodno in starostno zavarovanje koncentrirano v Trstu, Gradu in na Dunaju. Nova razdelitev ozemlja je pred Jugoslavijo postavila nalogo ustanovitve novih zavodov. Razpršene majhne bolniške blagajne ter nezgodno in starostno zavarovanje je bilo treba koncentrirati in modernizirati primerno novim zahtevam.

Za tako enotno in centralno bolniško blagajno je bila predvsem potrebna zgraditev primernega poslopja, v katerem bi bili ambulatoriji, zdravstvene naprave, nezgodne zavarovalnice in dr. Prvotni, zgoraj navedeni načrt bi bil ustrezal takemu razširjenemu delokrogu socialnega zavarovanja. Ko so bili temelji te zgradbe že položeni in je bilo vanje zazidano dokaj vagonov cementsa, je takratna finančna klika zblala velikih investicij — slo je za 12 milijonov dinarjev v petih letih — pustila že zgrajeno podreti in skrčila prvotni načrt za več kot polovico. Tako je nastalo poslopje, ki stoji še danes in ki je tedaj ni ustrezalo zdravstvenim potrebam naših delavcev in uslužbencev. Zaradi sebičnih interesov tedanjih finančnih mogotcev, odločujočih tudi v organizaciji in načrtovanju socialnega zavarovanja, je utrpelo naše ljudstvo v zdravstvenem oziru nedogledno škodo. Tudi ta velikanska krivica, izvršena

tedaj nad našim delovnim človekom iz spekulativnih razlogov, se danes popravlja. Pred socialnim zavarovanjem se odpirajo nove velike perspektive. V republiki Sloveniji določa petletni načrt že za prvo leto petletke za potrebe socialnega zavarovanja 80 milijonov dinarjev, od katerih bo samo na področju ljubljanske filiale investira-

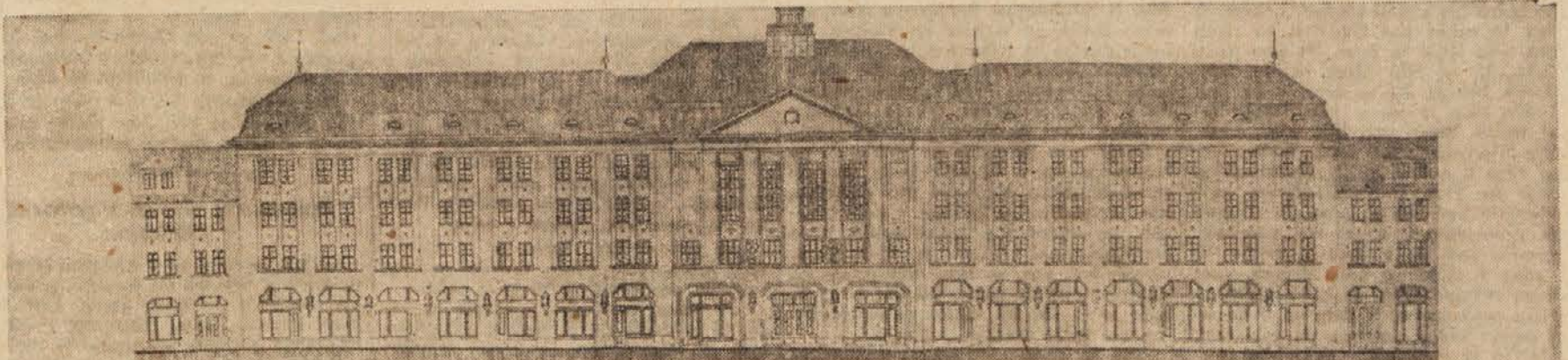
no nad 40 milijonov din. V petletki je določenih za investicije socialnega zavarovanja v LR Sloveniji 422.000.000 dinarjev. Zrasli bodo novi zdravstveni domovi še v Trbovljah, Jesenicah, velik paviljon za tuberkulozne v Topolšiči, okrevališče za 30.000.000 dinarjev na Gorenjskem itd.

Samo ta kratek pregled že dovolj

nazorno kaže, koliko daje ljudska oblast za delovnega človeka in kako skrbni za njegovo zdravje.

Na mnogih gradiliščih je že delo v polnem razmahu. Novogradnja velike poliklinike in Ljubljani, ambulatorij v Guštanju, Slov. Bistrici, Konjicah, Rušah, Peteševcih, zdravstveni domovi v Celju, Skofji Loki, Zagorju, dograditev velike nove bolnišnice na Jesenicah — to so le najvažnejša dela, ki so v načrtu za razširitev in obnovo ustanov socialnega zavarovanja. Medtem ko je

pred 25 leti kapitalistična roka zaradi borih 12 milijonov dinarjev pristigla načrt takega zdravstvenega doma, ki bi bil vsaj v neki meri zadovoljil zdravstvene potrebe naših delavcev in uslužbencev, se vrši danes na vseh gradiliščih ustanov socialnega zavarovanja tekmovanje, da se investicijski načrti izvedejo do kraja in v določenem terminu. Delovno ljudstvo bo imelo že v letošnjem letu tudi na področju socialnega zavarovanja neposredne sadove socialističnega dela.

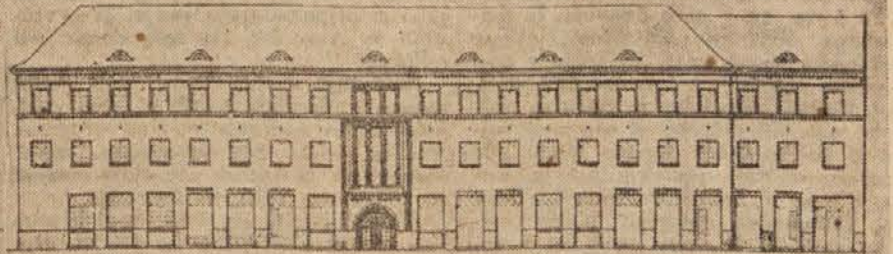

Stavba okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Miklošičevi cesti v Ljubljani, kakršna bi morala biti po prvotnem načrtu.

Načrte za to veličastno palačo, ki bi delala čast Ljubljani in v kateri bi našli potrebo ter zadovoljstvo stredo tudi vsi drugi socialistični zavodi, je izvršila stavb. tvrdka ing. dr. M. Kasala v Ljubljani. (Merilo 1:400.)

Socialno skrbstvo je bilo v Avstriji zelo zanemarjeno, zato mu je posvetila prva slovenska narodna vlada v Ljubljani še prav posebno pozornost. Ustanovilo, organiziralo ali preuredilo se je celo vrsto novih uradov in zavodov, ki so obetala postati v kratkem času prava opora in blagoslov za revne in delavske sloje. Prišlo je pa drugače. Nesrečni centralizem ni samo onemogočil njih razvoj, temveč naravnost uničil in izpremenil po večini v korita za odkrite in tibe pomagatce protislovenskih in protisocialnih »demokratov« na stroška delavskih združenj. Najlepše nam to dokazuje križec pot naših bolniških blagajn.

Pozitivnim strokovnjakom se je po prevratu posrečilo zasnovati velikopolezno bolniško in nezgodno zavarovanje zdravje finančno podlago. Da dobi ogromni zavod potrebne uradne prostore z vsemi modernimi zdravstvenimi napravami, da se oživi stavbno gibanje in omili huda brezposelnost med delavstvom in obrtniki, se je osnoval že l. 1924 pod vodstvom g. A. Rojine in M. Rožanca odbor z nalogo, da zgradi sredi Ljubljane tozadevno poslopje z vsemi ambulatoriji, kopalnici, lekarno, malo bolnišnico itd. Jury prvih strokovnjakov je izbral izmed 18 načrtov najprimernejšega in meseca maja l. 1922. je zagibalo že več sto delavskih rok, tako da bi bila palača še tisto jesen pod streho. Zgrajeni so bili temelji in zidovje že 2 metra nad zemljo, ko je prišel naenkrat dr. Zerjav s svojim herostratskim zakonom o zavarovanju delavcev, ki ni vzel slovenskim zavarovalnim zavodom le vse avtonomijo, temveč tudi težko zbrani denar. Ustanovil je v Zagrebu osrednji urad ter ga izročil svojim »demokratskim« ter socialističnim zapnikom in eden njihovih prvih činov je bil, da so ustavili nadaljevanje pridno se gradeče palače. Več mesecev so poton propadale ogromne množine materiala, končno so radi ogorčenja vse javnosti vendarle dovolili, da se sme graditi naprej, toda komaj v obsegu ene tretjine prvotnega načrta. Zazidane milijone so zopet podirali, drage načrte nadomeščali s še dražjimi novimi, krpali tu, izpremenili tam, tako da utegnemo sedaj do prihoda jeseni morda vendarle dobiti zgradbo,

Stavba okr. urada za zavarovanje delavcev, kakršna bo sedaj.

Tudi načrte za to stavbo je izvršila stavb. tvrdka ing. dr. M. Kasala, le da je na zahteva mednarodnega urada nesrečno izpremenjeno protiče. Stavba sedaj ne bo zadoščala niti vsem potrebam okrožnega urada. (Merilo 1:400.)

ki bo pa le žalostna senca prvotno zamišljene. Tako je uspeh vse uničujoče in kar je slovenskega ter socialnega sovražec dr. Zerjavove roke ta, da bodo imeli revni in delavski sloji sredi Ljubljane mesto mogočnega palače za 15 milijonov dinarjev, ki bi lgnela z nadstropja, vrsto trgovskih in poslovnih lokalov, ki bi amortizirala zgradbo, okroglo 20 stanovanj, najmodernejšo zdravstveno napravo za revne sloje itd. itd. — sedaj le neokusno kolibo, ki ne bo zadoščala niti vsem potrebam zavarovalnih zavodov in ki ne bo donosala nobenih dohodkov, pač pa je ogromne izdatke, čeprav bo veljala tudi 12 milijonov dinarjev. Tako gospodarji dr. Zerjav centralnem ob tihj asistenci naših socialistov na polju delavskega zavarovanja.

Ferdo Godina:

Mister Gould in še kdo

Mister Gould, eden izmed negativnih novinarjev iz »Ruskega vprašanja« od Simonova, je bil poslan v Evropo, s posebno nalogo pa še v Celovec, da bi od tu opazoval in potem pisal Ameriki, kakšne uspehe bo imela od okupacijskih oblasti in naše domače reakcije skrbno pripravljena in opremljena Sernečeva skupina na Pohorju. To posebno nalogo je mister Gould redno in dobro vršil tako, kakor mu je bilo naročeno. Le slaven ni postal, ker z odkritjem protititoških partizanov ni odkril nič novega, temveč je ponovil samo stare psovke proti Jugoslaviji v nekoliko drugačni obliki.

Sosedova teta živi v Mariboru, torej razmeroma blizu meje, tako da lahko čuti vsak mrzel veter, ki zapuha k nam čez mejo. Ona je že od nekdanjega nagnjena k hysteriji. Pod očmi ima reva velike črne kolobarje in blede je, kakor da bi imela vodenico. Ves obraz pa ji je posejan z mnogimi ledenimi gubami. Datumi o napadih Angležev in Amerikancev na Jugoslavijo so jo spravili čisto na psa. Družji se namreč s svojim starim prijateljem bivšim kraljevskim majorjem Mitičem, ki se je zrinil v Mariboru nekje v knjigovodstvo, kakor to delajo že od nekdanjega vsi propadli in skorumpirani oficirji. Ta Mitič je do ožabnosti pretiral z datumi in bi skoraj sosedovo teto v Mariboru z njimi ugonobil. Ko se je Serneč pojavil na Pohorju je prišla teta k svojim sorodnikom in Ljubljano in je bila seveda po zaslugi Mitiča povsem »na tekočem«. Čudno pa je bilo, da je ona v vse datume do sedaj verjela, a v protititoške partizane ni hotela verjeti. Tako so sosedovo teto spravile k pameti gorastane laži. Tudi v Ameriki mister Gould ni imel uspeha, kakor so to hoteli njegovi gospodarji. Tudi tam v protititoške partizane niso mogli verjeti. In še več se je zgodilo v sramoto mistra Goulda. Med njegovimi protititoškimi partizani na Pohorju so bili tudi taki, ki so med vojno streljali nje ameriške pilote.

Pisanje je velika skrivnost in strašna sila, a samo takrat, kadar je zvezano z resnico. Veliki možje vseh časov so služili in še služijo temu mitu. Jasno je, da mister Gould ne namerna postati zgodovinska osebnost in da se on zadovolji že z wiskeyjem, vendar bi le moral vedeti, da s takimi lažmi brozga po nizkotnih močvarah pokvarjenosti in da ga bodo mogoče njegovi gospodarji že jutri, če ne bo priden, pahnil med milijone, katere mister Gould zdaj zalaga z lažmi in kateri se skušajo iz trpljenja nekako le izkoptati.

Jugoslavija je med vojno mnogo pretrpela in prelite je bilo pri nas dosti krvi. Naša Komunistična partija pa nas je našla tako vzgojiti, da nismo nikoli smatrali naše borbe samo za našo stvar, temveč smo se borili proti fašizmu kot nevarnosti za vse človeštvo. Zato je bil pri nas vsak človek v tem boju sprejet z največjo ljubeznijo, pa čeprav je bil to Amerikanec, Anglež ali Italijan. Avstraliček Frenk ve povedati, kjer koli je zdaj, da ga je kot komandanta partizanskega bataljona ranjenega rešila junaška roka našega partizana. Zunič mi je večkrat pripovedoval, kako so se bili beli in švabi na eni strani in naši na drugi strani za sestrstvenega ameriškega pilota. Mister Gould ni nikoli videl, s kakšno strastjo so Amerikanci objemali naše fante in jim zamenjavali pištole za rdeče zvezde. Zdaj pa hoče mister Gould in njegovi gospodarji Hearst, Cormick, lastniki Standard Oila in General Motorsa itd., da preprosta in delavna Amerika ne bi sprelo več ljubiti in občudovati našega človeka.

Mi v Jugoslaviji vemo, zakaj smo tako boleč trn v peti vladam nekaterih držav in zakaj nas ljudstvo po vsem svetu tako ljubi in ceni. Mi smo mala država, ki je bila blizu osrčja fašističnega brloga. Ko so bile že na tleh veselile, smo se mi v Jugoslaviji komaj rodili. Sami smo bili, tako sami, da je bilo celo druge strah. Toda z veliko vero v našo Partijo. Osvobodilno fronto in Tita, v nerazrušljivo moč sovjetskih narodov in njegove armade smo premagovali napor za naporom. Prorodili smo se v krvi in trpljenju in zdaj v miru je naša država spet država samorastnica, ki daje vzgled v sožitju med narodi v delu in v naporih vsemu svetu, posebno pa narodom, ki ječijo še v verigah imperializma.

Kaj radi nam očitajo naši sovražniki, da smo pod idejnim vplivom Sovjetske zveze. Mi tega še nismo nikoli tajili. Nasprotno. Ponosni smo na to, da si marksizem in leninizem utirata tako hitro pot v našo duhovno in materialno življenje. Mi silno ljubimo Sovjetsko zvezo, kajti življenje v njej vsebuje najgloblji človeških vrednot. Kodiko materialne in moralne podpore smo bili deležni od nje med vojno in koliko danes, ko nas temne sile skušajo oropati osnovnih pravic. Kaj pa vidimo v Ameriki? Atomski bomba, Trumanova doktrina in Marshallove grožnje. Si bomo prav mi v Jugoslaviji postavili vprašanje, ali naj bomo ameriška kolonija in naj izročimo vsa naša rudna bogastva in naše tovarne, stare in nove, ljudem ki niti ne vedo, kje mi živimo! Ali pa naj ostanemo mirni in delovni v svoji državi, ki smo jo v teh štirih letih tako težko zgradili in ko nam je ravno sovjetski človek pomagal pri tem, ne glede na svoje žrtve.

Rusi so imeli navado, da so pokopavali svoje vojske večkrat tam, kjer so popadali. Tako lahko vidiš tudi v parku blizu vojnega ministrstva v Beogradu več grobov. Na nekem grobu leži poleg spomenika že od dežja preprana čelada. Tu se radi za hip ustav-

ljajo ljudje in nemo strme na grob. Je težko dognati, kaj se dogaja v njihovih dušah?

Mistra Goulda pa moramo do neke mere tudi razumeti, ker je znano, da je njegova povprečnost le siromašna. V Dedierovih Zapiskih iz Amerike lahko čitamo o slavni ameriški novinarki Dorothy Thompson, ki nosi naslov doktorice šestih ameriških univerz. Ta novinarka je v nekem svojem članku trdila, da so bili pri nas ustaši — Madžari. Ne bi se spuščali dalje v podrobnosti znanja zemljepisa ali političnih problemov Jugoslavije teh novinarjev. Poslušajmo rajši Amerikanca Seldesa, ki pripoveduje o novinarski resnicoljubnosti lastnika več ameriških časopisov Henryja Luca:

»Luca je bil v denarnih težavah, ker si njegovi listi še niso bili osvobodili trga. Poslal je v Italijo nekega svojega človeka, naj uredi posebno številko njegovega lista »Fortune« o Mussolinijevem režimu. Dopisnik je poslal brzojavko, da je Italijanom prav, če številka izide, in da bodo dali zanjo oglas za svojo prekomorsko ladijsko družbo v vrednosti 50.000 dolarjev. Luca je v to privolil, gradivo je prišlo iz Italije, toda ko je bila številka skoraj že dotiskana, se je pokazalo, da Italijani ne bodo dali oglasa za 50.000 dolarjev, temveč samo za 50.000 lir. Luca ni vedel kaj bi storil. Skoraj dotiskan članek (ki je bil poln hvale fašističnega režima v Italiji), je bilo škoda zavreči, zato pa je v svojem listu končno naročil članek, ki pravi, da vse tisto spredaj ni ravno preveč res.«

Ko pomislimo, da je v Ameriki javno mnenje in rokah ljudi, ki imajo tako moralo, potem se ne moremo čuditi, da o Jugoslaviji brez najmanjšega čuta odgovornosti pišejo strahotne stvari in da so to danes najhujši podpihovalec nove vojne.

Politično spremembo v Madžarski smatrajo mister Gould in njemu podobni za neveselico epizodo, proti kateri je treba pisati strupene članke. Mister Gould še ni nikoli slišal, da gre zgodovina človeštva svojo pot naprej, ne oziraje se na Hitlerja, ne na mistra Goulda in ne na ameriške truste. Madžarska se otresa neverjetno okorelega fevdalizma. Nazaj ne more. In to je mistru Gouldu nerazumljivo. Demokracije Grčije ameriški in angleški imperialisti ne morejo potepati in mister Gould tega ne ve, da se ljudska volja ne more streti. Sedaj pa delajo krivo miroljubno Jugoslavijo, Albanijo in Bolgarijo za dogodka v Grčiji. Če kdo ve, kaj so vojne grozote, vemo to Jugoslavo. Če je kdo miroljuben na svetu, smo to mi. Vendar pa smo se mi naučili čuvati svojo domovino z velikim junaštvom, kakor je končno dolžnost vsakega naroda na svetu. Kaj bi rekli Američani, če bi Grki z njimi tako delali, kakor delajo oni z Grki. Ne, to ne bi bilo nikomur po volji, ker to ne bi bila prava demokracija. Tako ni prave demokracije v Holandski, kakor je rekel Tito borem narodno osvobodilne borbe, ki je pod Hitlerjem okusila grenkobo okupacije, zdaj pa skuša prav na hitlerjevski način zajahati Indonezijo. Taka načela zapadne demokracije niso pravična.

Ker govorimo že o zapadni demokraciji, sem se spomnil tudi na kratak življenjepis g. Trumana, ki ga je napisal pred kratkim Gorbatov. Tu je med drugim rečeno, da bojdva v Ameriki lahko postane vsak visok državnik, samo treba je državnika talenta. Jaz še nisem bil v Ameriki, vendar vse življenje lahko poslušamo povesti o tej deželi, v kateri žive in delajo (pa se končno že od nekdanjega skoraj vsi vračajo) naši ljudje. Dopisujem si že dolga leta z Žerjavovo družino iz Sudburija. Žerjavova Rezi, 16-letno dekle, je virtuos na violino. Na festivalih je že trikrat dobila največjo nagrado, katero so ji prisodili profesorji iz Londona. Pred kratkim pa sem dobil od Žerjavovih pismo žalostne vsebine. Rozi je dovršila glasbeno šolo v Sudburiju in sedaj je hotela iti na konservatorij v Toront. Toda tam je treba mesečno plačevati sto dolarjev, kar pa Rozin oče, ki dela v neki pralnici, ne zmore. Tja lahko gredo samo bogataši. Kdo ve kdo je Žerjavovim navsetoval, naj se Rozi uči pisati na stroj in naj to vsoto zasluži v dveh, treh letih, da bo lahko potem nadaljevala svoje študije o glashi.

Saj je možno, da imajo državniški talenti v Ameriki velike prednosti do najvišjih državnških mest. Kako pa je potem z drugimi talenti, če se morajo nekateri mnogo obetajoči umetniki glasbe učiti tudi strojepisja. Tako po pravici pripovedujejo ljudje, ki se vračajo iz Amerike, da tam »denar vse odločuje«.

Zivljenje v naši državi hodi gledat mnogo ljudi. Naši gostje pa niso vzličeni toliko nad mladinskimi programi, niti ne toliko nad tovarnami, kakor nad našim človekom, njegovim elanom in neizmerno voljo do življenja.

Vsake kvatre pa pride tudi k nam kak mister Gould. On ne gre na progo, dasi bi to lahko storil. Rajši obišče Dragoljuba Jovanovića, »našo opozicijo«.

Dragoljub Jovanović je udarjen na izjavo, kajti globoko je prepričan o sebi, da ima državniški talent. Ker pa njegov talent ni hotel zapopasti ničesar, kar je domačega, mu je njegovo državniško vrline izbral mister Clisold. In mistri Clisoldi, iz katerih — kakor je znano — govore ameriški magnati, so tako do sedaj vodili pri nas »opozicijo« in skušali razdirati to, kar smo mi gradili. Tako »naša opozicija« do sedaj niti naša ni bila.

Zadnji večer, ki so ga prebile inozemske delovne brigade v Ljubljani,

FIZKULTURA

Pred svečano proglasitvijo vsearmadnega prvaka v fizikulturi za leto 1947

Uspeh domače armade je plod pravilne fizikulture vzgoje v JA

Pred samima velikima dnevnoma domače armade — vsearmadnega prvaka v fizikulturi 1947, je potrebno, da se поблиže seznanimo z značilnostmi njenega fizikulture delovanja, njenega razvoja in napredka od lanskega leta, ko je bila domača armada šele na petem mestu. Smisel za fizikulturo so imeli naši borci že med osvobodilno borbo. V odmorih so često igrali nogomet, prirejali tekmovalna v teku, metanju kamna z ramen, skakanja v višino itd. Na osvobojenih ozemljih so prirejali zlete, na katerih je nastopalo tudi po tisoč tekmovalcev (Bihač 1942 leta). In ravno ti borci-fizikulturniki so odnesli med nove množice fizikulture JA tisto borbenost, požrtvovalnost in tovarištvo, s katero so se odlikovali v borbi in se sedaj odlikuje vsak fizikulture naše armade. Te njihove lastnosti služijo za zgled prav vsem jugoslovanskim fizikulturenikom.

Mnoge borce, skrite fizikulture talente, so odkrili na množičnih tekmovalnih. V najmanjših edinicah so osvajali prvenstvo in se uvrstili med najboljšie atlete v državi. Tako je n. pr. kapetan Bojan Polovina, po poklicu zidar, borec od 1941. leta, šestkrat ranjen, začel s tekmovaljem v mali edinici domače armade. Leta 1946 je že osvojil naslov prvaka domače armade v krosu. S sistematičnim treningom se je v letu 1947 kot član CDJA Partizana uvrstil med najboljšie petorice tekačev na 10.000 m v državi. Začetnik v sportu, borec Zagorec Alojz, je skozi vsestranska tekmovalja postal prvak v desetorboju, in sicer domače armade in vsearmadni prvak. Drugi prirodni talenti za fizikulturo v JA so bili večinoma odkriti na zletu leta 1946 v Beogradu. Tedaj so bili njihovi rezultati v glavnem plod njihove fizične moči in spretnosti. V raznih težjih pa so se širokim teoretičnim znanjem in pod vodstvom dobrih trenerjev tako izpopolnili in napredovali, da danes zastopajo našo državo na mednarodnih tekmovaljih. Med te spadajo: Mirko Vujčić in njegov brat Dušan, prvi rekorder v metu kopja in bombe; nato Sabolović, rekorder v teku na 400 m; Ceraj kot eden najboljših srednjeproglašev, in Dangubić, letošnji prvak v metu bombe, ter drugi

Srednje dobri atleti so se v JA povzpeli na mednarodno višino

V naši armadi so se iz povprečnih atletov povzpeli na mednarodno višino

V soboto 1. novembra ob 14.15 medmestna nogometna tekma

LJUBLJANA : BEOGRAD

Ob 13.30 bosta v predtekmi nastopili

MLADINSKI REPREZENTANCI BEOGRADA IN LJUBLJANE

Vstopnice so v predprodaji v Fizikulturenem magacinu, v trgovinah Gorec in Predalčić ter pri Mestnem fizikulturenem odboru v Narodnem domu.

Zaobljuba smučarjev-olimpijcev v Ljubljani

Ljubljana, 29. oktobra
Danes je bila v stekleni dvorani na Taboru na svečan način izvršena zaobljuba smučarjev-olimpijcev, ki bodo zastopali našo državo januarja 1948 na petih olimpijskih igrah v Sant Moritzu. Že 15. oktobra so se začeli zbirati v Ljubljani na Taboru smučarji, da si bodo z lahko in težko atletiko, krosom in igri pridobili kondicijo, ki jim bo potrebna na večjih mednarodnih nastopih. Trening brez smučk bo trajal tja do 15. novembra, ko se bodo vsi smučarji podali na Pokljuko in začeli z drugim delom sistematičnega treninga.

Kmalu po 17. uri je prikorakalo v stekleno dvorano pod vodstvom inženirja Janka Janše 28 smučarjev, oblečenih v modre trenerke in se razvredilo pred vodstvom smučarskega odbora.

Slavnost je otvoril predsednik smučarskega odbora pri FZS in znani smučarski delavec tov. Jose Gorec, ki je v kratkih besedah orisal pomen zaobljube in naloge, ki čakajo naše smučarje: častno zastopati našo državo v tujini.

Po govoru tov. Gorca pa je najstarejši tekmovalc Franc Smodej prebral besedilo zaobljube, ki se glasi takole:

»V imenu smučarjev pozvanih na tečaj za pripravo na V. zimskie olimpijske igre, se obvezujemo, da bomo vztrajno

je bil lep. Toliko jezikov se je prelivalo med seboj, srca pa so bila polna medsebojne ljubezni. Dva mlada Angleža sta sedela bolj zase in sta bila molčeča. Nekdo od naših prisede k njima in ju vpraša po vzroku, kajti na večeru je pljusalo od zdravja.

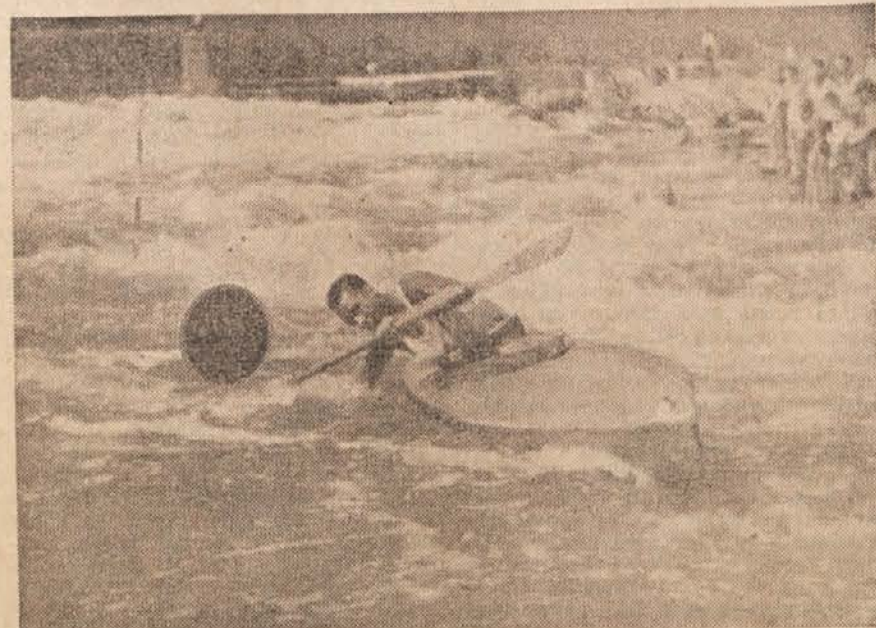
»Teško nama je,« pravita. »Vi ravnanate z nami kakor s svojimi brati, mi Angleži pa vam delamo toliko krivic.« Našemu mladincu je preletela obraz senca. Drgnil je ob pepelnik gorečo cigareto, čeprav ni bilo na njej pepela, potem pa se je nasmehnil in rekel: »Tega niste vi krivi.« Nekaj časa so se tako molče pogovarjali, potem pa prav eden od mladih Angležev skoraj zase:

»Kako čudoviti ljudje ste Jugoslavo-

Trčili so. Nazdravljali so Jugoslaviji, mladi Angliji in eden od njih je vzkliknil:

»Naj živi delovno ljudstvo vsega sveta!«

Mister Gould o tem svojim gospodarjem v Ameriko ni nič pisal. Tudi če bi jim pisal, ne bi Hearst o tem govoril ameriškem delovnemu ljudstvu, ker je to ljudstvo njegov največji sovražnik.

Branko Drovenik, borec domače armade, je drugi najboljši kajakaš v državi.

naslednji atleti: Djordje Stefanović, državni rekorder v teku na 1500 m — 3:58,6 min.; v teku na 5000 m — 15:07,3; na 10.000 m — 31:45,4 min. Metalec kladiva Gubijan, ki pred vojno ni metal kladiva čez 40 m, se je sedaj z metom 56,24 m uvrstil na peto mesto najboljših metalcev kladiva v Evropi. Metalec diska Žerjal je z metom 50,10 m tretji v Evropi. Prav tako je dosegel izredne rezultate v desetorboju atlet Rebula. Skoro ni državne nogometne reprezentance brez igralcev Partizana CDJA in smučarjev domače armade v smučarski reprezentanci.

Najmlajša v domači armadi je bokserska ekipa Doma armije, ki pa razpolaga s talentiranimi bokserji. Na nedavnem dvoboju z bokserji CDJA Partizan so se odlično borili in izvajali nekaj zmag. Veliki uspehi domače armade in fizikulture JA sploh so vredni praznovanja. Zato bo

v soboto 1. novembra ob 20. uri v veliki dvorani na Taboru otvoritev svečane proglasitve ob prisostvovanju zastopnika maršala Tita. Nato bodo tekme

v odbojki in košarki med najboljšimi ekipama JA.

V nedeljo ob 8. uri zjutraj bo v dvorani Doma armije simultanka na štiri-desetih ploščah med najboljšimi šahisti domače armade in najbolje plasiranim članom JA na državnem prvenstvu.

Ob 11. uri dopoldne bo kros s startom in ciljem na Kongresnem trgu, na katerem bo nastopalo 1000 tekmovalcev. Tekmovalci bodo na 2000 m v obleki s puškami, na 2000 m v obleki brez pušk in na 3000 m v fizikulturenih oblačilih.

Ob 13.30 uri bo na Stadionu nogometna tekma med prvacom domače armade Radovljico in Kranjem, nato pa se bosta za pokal FLRJ pomerili moštvi ljubljanske garnizije in FD Šibenika; v odmoru bodo lahkoatletске točke, pri katerih bodo sodelovali najboljši jugoslovanski atleti, med njimi Gubijan, Stefanović in drugi;

ob 20. uri bo v Operi svečana proglasitev prvaka s podelitvijo nagrad, nato pa uprizoritev »Ero z onega sveta« z gostom Gostićem.

Pred koncem jesenskega nogometnega prvenstva v Sloveniji

Jesenski del nogometnega prvenstva Slovenije se bliža h koncu. Zato je prav, da ljubiteljem nogometne ige prikazemo v številnih uspehih odnosno neuspehih posrednih družtev, ki so se borila za naslov jesenskega prvaka. V prvi skupini vodi neporaženo moštvo ljubljanske Garnizije, kateremu tesno sledi Kladivar iz Celja. Njuno medsebojno srečanje v naslednjem kolu bo šelo dalo jasno sliko vrha tabele. V drugi skupini ima največ izgledov moštvo Udarniki iz Kranja, ki ima isto število točk kot Sobota, pa z isto eno tekmo manj odigrano.

Vseokrog bosta šele zadnji koli pokazali, kdo ima izgleda da nas v prihajnem letu zastopa v zvezni ligi in katero od dveh druge skupine bo prešlo v prvo. Zaenkrat je stanje po 8. kolu, to je dve koli pred koncem, naslednje:

I. skupina:	
1. Garnizija Ljubljana	5 5 0 0 17:8 10
2. Kladivar	5 4 1 0 22:6 9
3. Nafta	4 2 1 1 10:6 5
4. Budar	4 2 1 1 4:6 5
5. Polot	3 1 1 3 8:10 3
6. Zelenišar	5 0 3 2 4:10 3
7. Triglav	5 1 0 4 4:16 2
8. Krim	5 0 1 4 4:11 1

II. skupina:	
1. Udarniki	4 4 0 0 22:9 8
2. Sobota	5 4 0 1 12:12 8
3. Gregorčič	5 3 0 2 10:11 6
4. Litija	5 3 0 2 16:15 6
5. Skofja Loka	5 2 0 3 10:16 4
6. Gorien	4 1 0 3 6:7 2
7. Postojna	3 0 1 2 2:5 1
8. Elan	5 0 1 4 5:18 1

Sindikalni nogometni turnir

Opozarjamo občinstvo da bo v petek 31. t. m. ob 15.30 na Stadionu ob Tyrševi cesti finalna pokalna tekma FA Narodna banka: FA Gustraj. Z ozrom na to, da sta zgoraj navedena aktivna pokazala v dosedaj odigranih tekmah najlepšo igro so izid tekme pričakujete z velikim zanimanjem. Tekma bo ob vsakem vremenu. Prijatelji nogometa vabljeno!

Vremenska napoved za četrtek, 30. oktobra: Oblačno s padavinami. Popoldne zboljšanje.

Petek, 31. oktobra: Zboljšanje.

Obvestilo Zvezne planske komisije

Zvezna planska komisija sporoča, da je za potrebe planiranja doslej izdala naslednje publikacije:
1. Osnovne grupe proizvoda po vrstama in granama delatnosti. Cena 25 din
2. Privremena nomenklatura delatnosti. Cena 8 din.
3. Osnovne grupe kapitalne izgradnje i izgradnje društvenog standarda. Cena 12 din.

4. Privremena nomenklatura zanimanja. Cena 15 din.
Te publikacije razpošilja Državna založba »Prosveta«, Beograd, Dobročina ulica 30. Iz Zvezne planske komisije.

Uradni list Ljudske republike Slovenije

z dne 29. oktobra

ima tolo vsebino: 270. Odločba o dodelitvi parcele št. 320, zemljiškopravni vložek 602 k o. Skofja Loka v upravo vladi LRS. — 271. Uredba o izpremembi uredbe o ustanovitvi glavnih direktij ministarstva za industrijo LRS — 272. Odločba o razdelitvi priključnega ozemlja LRS na volivne okraje. — 273. Odločba o številu poslancev na priključnem ozemlju LRS in o razdelitvi tega na volivne enote. — 274. Imenovanje okrajnih volivnih komisij za volitve v Zvezni svet ljudske skupščine PLEJ na priključnem ozemlju LRS. — 275. Imenovanje okrajnih volivnih komisij za glavno mesto Ljubljana na okraju Črnomelj, Grosuplje, Kranj, Ljubljana-okolica, Maribor-okolica, Novo mesto, Prevalje, Ptuj, Šmarje pri Jelsah in Trebnje.

Grška demokratična armada slavi prvo obletnico ustanovitve svojega vrhovnega štaba

Demokratična armada se bori za svobodo in neodvisnost grškega ljudstva

Atene, 29. oktobra. (Tanjug.) V svoji oddaji, posvečeni obletnici ustanovitve vrhovnega štaba, je radijska postaja grške demokratične armade izdala poročilo, v katerem je rečeno:

V strašni borbi, polni nečestitnega trpljenja in preizkušenj se je rodila in vzrasla naša nova ljudska armada. Očividno je, da je njena sila v njeni moralni premoči nad sovražnikom. Naši bori so bili mnogokrat prisiljeni boriti se s številčno mnogo močnejšo monarhifašistično vojsko, ki je bila opremljena z najmodernejšim orožjem in ki ga je dobivala od angloameriških imperialistov. Naša armada se bori za odstranitev tujega jarma, ki duši našo domovino, bori se za najplemenitejše ideale — svobodo in neodvisnost našega ljudstva.

Po dolgoletnih preizkušnjah je grško ljudstvo med drugo svetovno vojno ustanovilo EAM — organizacijo, ki se je borila za doseg njegovih življenjskih pravic, in narodnoosvobodilno vojsko Grčije ELAS.

Medtem pa je danes postala vojska grškega ljudstva — demokratična armada Grčije. Ta armada sestoji iz ljudstva in se bori za ljudstvo. To je dejansko delovno ljudstvo, ki v borbah ustvarja ljudske težnje.

Poročilo podaja nato zgodovinski razvoj in značaj množične ljudske vojske od francoske revolucije do Velike oktobrske revolucije, kakor tudi odločilno vlogo, ki jo je imela Velika oktobrska socialistična revolucija pri ustanavljanju nove ljudske armade, armade širokih množic delovnega ljudstva. Ta armada je pokazala svojo nepremagljivo silo tudi v času intervencionistične vojne tujih imperialistov, zlasti pa v zadnji vojni proti Hitlerjevemu osvajalcem. Med to drugo vojno je nastalo v vsakem narodu po njegovi zrelosti gibanje odpora proti fašistični agresiji.

Ob 36 letnici kitajske revolucije

Manifest Glavnega stana ljudske demokratične armade Kitajske

London, 29. okt. (Tanjug.) Časopisna agencija »Nova Kitajska« objavlja manifest ljudsko-demokratične armade Kitajske ob 36letnici kitajske revolucije iz leta 1911. V manifestu je rečeno:

Potem, ko je razbila Čankajškove napade, je začela ljudsko demokratična armada zdaj veliko ofenzivo. Na južni fronti naše čete prodirajo in napadajo na področju reke Jangtse. Na severni fronti prodirajo in napadajo čangčungsko železniško progo in črto Pekin-Mukden. Pred prodiranjem naših armad govarnik povsod beži na vse strani, ljudstvo pa našo armado navdušeno pozdravlja. — V primeri z lanskim letom so je ves položaj naših in sovražnih sil bistveno spremenili.

Vojni cilj naše armade — osvoboditev kitajskega naroda in države — je bil v preteklosti često razglašen tako na Kitajskem, kakor tudi v tujini. Zdaj pomeni ta cilj izpolnitev neodložljivega zahteva vsega naroda — strmolavljenje Čankajške in sestava demokratične koalicijske vlade za uresničenje splošnega cilja, osvoboditve naroda in države.

Za svojo osvoboditev in državno neodvisnost se je kitajski narod sam dolga leta herojsko boril proti japonskemu imperializmu. Po kapitulaciji Japonske se je ljudstvo zelo razveselilo miru, toda Čankajšek je uničil vse njihove napore za vzpostavitev miru in ga onesrečil z državljansko vojno, ki ji ni primera. Zato je ostal vsem slojem naroda šrom po vsej deželi edini izhod: se bolj strniti vrste za strmolavljenje Čankajške.

Proti pravičnemu vseljudskemu gibanju, ki se je uprlo državljski vojni, gladovanju in ameriški imperialistični agresiji, je uveljavljal Čankajšek politiko množičnega zatiranja, aretacij in pokoljev. V pogledu borbe, ki so jo bili delavci, študenti, prebivalstvo mest, prosvetni delavci in državni nameščenci za svoj obstanek, je imel Čankajšek isto politiko: zatiranje, aretiranje, kolji!

Dvajsetletno Čankajškovo vladanje ni nič drugega, nego vladanje nacionalnega izdajstva, diktature in opozicije proti ljudstvu.

Velikanska, večina ljudstva vse naše dežele — sever in jug, staro in mlado — je zdaj spoznalo vso strahoto Čankajškovih zločinov. Vsi nestrpno pričakujejo naglo protiofenzivo naših armad, strmolavljenje Čankajške in osvoboditev vse Kitajske.

Zahteve kitajskega ljudstva

Naša armada je armada kitajskega ljudstva. Volja kitajskega ljudstva je naša volja. Naša politika predstavlja njihove zahteve kitajskega ljudstva, med katerimi so najvažnejše:

- 1. Združiti delavce, kmete, vojnike, študente, poštene trgovce, vse zatirane razrede, vse narodne skupine vse demokratične stranke in organizacije, vse nacionalne manjšine, vse Kitajce izven Kitajske in druge periodične elemente. — Združiti se za organiziranje enotne nacionalne fronte, za strmolavljenje Čankajške in ustanovitev demokratične koalicijske stranke;
2. aretirati, postaviti pred sodišče in kaznovati zločince iz državljanske vojne s Čankajškom na čelu;
3. odpraviti diktatorski sistem Čankajškovega vladanja, postaviti ljudski demokratični sistem in zajamčiti ljudstvu

Klasičen primer predstavlja današnja Jugoslovanska armada, ki se je razvila iz Titovega partizanskega pokreta. Grški narod se je prav tako pridružil kot prvi med narode, ki so se uprli monarhifašizmu, ker se je našo ljudstvo poleg obstoječe izdajalske klike iz četirtoavgustovske diktature odločilo borilo proti italijanskim osvajalcem pod zastavo EAM-a, iz katerega se je razvil ELAS, ki je osvobodil Grčijo nemškega in italijanskega okupatorja.

Sledeč slavnemu vzgledu narodnih odredov iz dobe osvobodilnega upora grškega naroda v letu 1921. je ELAS dvignil borbeni duh grškega ljudstva na zaviljivo višino, toda položaji je moral orožje zaradi neugodnega mednarodnega položaja in zaradi brezobzirnega vmešavanja Angležev v notranje zadeve Grčije.

Toda, ko so angleški in sedaj ameriški imperialisti s pomočjo domače reakcije uvedli najstrašnejši režim fašističnega zatiranja, da bi našo domovino spremenili v mostišče proti Balkanu in Sovjetski zvezi, ni ostalo našemu ljudstvu ničesar drugega, kakor to, da ponovno vzame puško in gre v hribe, da bi rešilo svoje življenje in na ta način je bila ustvarjena grška demokratična armada.

»Demokratična armada« je rečeno na koncu poročila, »nadaljuje z narodno tradicijo ELAS-a in spoštuje svoje hrabre borec, ki so v času najbolj črnih let prve okupacije dvignili nacionalni duh našega ljudstva. S tem, da se je okoristila z izkušnjami ELAS-a je demokratična armada še bolj dvignila svojo borbeno in politično raven. Nesporno je, da se demokratična armada tudi danes unira še hujši reakciji. Sedaj ima boljše pogoje in možnosti, kakor tudi moralno podporo svobodoljubnega človeštva, da kot ljudska armada izpolni svoje poslanstvo.«

V Bukarešti se je pričela sodna razprava proti 27 nacional-caranističnim zarotnikom

Bukarešta, 29. okt. (Tass.) Danes se je začela pred vojaškim sodiščem v Bukarešti razprava proti 27 nacional-caranističnim zarotnikom, med katerimi so Julij Maniu, John Minalache in Ilija Lazar ter ostali. — Razprava je javna.

Obtožnica obremenjuje obtožence za dejanja veleizdaje, organiziranja zarotniških tolp, poskusa izzivanja upora v armadi in kršitve ustave Rumunije. Obtožnica, ki vsebuje ogromen material z dokumenti in osebnimi pismi zaprtih prvakov nacional-caranistične stranke, ima nad 100 strani. Tujim novinarjem in novinarjem rumunskih opozicijskih listov je pristop v sodno dvorano zagotovljen.

Rumunski advokati nočejo zagovarjati Maniu

Bukarešta, 29. okt. (Tanjug.) Advokati Otnescu, Valgernu in Iliescu, ki so jih izdajalec rumunskega naroda Maniu in njegovi sodelavci izbrali za svoje branilce na bližnji kazenski razpravi, niso hoteli prevzeti dolžnosti branilcev ter so izjavili pred disciplinjskim odborom sodišča v Bukarešti, da ne žele braniti Maniu in ostalih obtožencev. Da bi se lahko poslužili pravic, ki jih daje zakon glede obrambe, je advokatska zbornica določila gotovo število odvjetkov, ki jih bodo branili pred sodiščem.

Vatikan še nadalje podpira vojne zločince

Vatikanska organizacija »Pax Romana« je podelila štipendije znanim ustaškim krvolokom za študiranje v Francovi Španiji

Rim, 29. okt. (Tanjug.) Vatikanske cerkvene oblasti še vedno nadaljujejo z dajanjem vse mogoče pomoči in zaščite številnim vojnim zločincem in hlapcem okupatorja.

Španska sekcija katoliške mednarodne organizacije »Pax romana« je pred kratkim zahtevala od znanega franciskana-ustaša Dominika Mandiča, da sestavi seznam ustašev, ki bodo dobali štipendije »Pax romana« za študije v Francovi Španiji. S sodelovanjem ustaškega duhovnika Madijera je ustaški krvnik Mandič sestavil zahtevani seznam in organiziral odhod na študije v Španijo 20 ustaškim klavcem, ki so se do sedaj skrivali v Rimu, v glavnem pod zaščito vatiških ustanov.

V tej prvi skupini ustašev, ki so že dobili vizume od Francovega poslanstva v Rimu, so znani krvoloki, vojni zločinci kot Konec Marjan, nekdanji stožernik ustaške mladine v Slavonskem Brodu; Tuškin Ivan, eden izmed poveljnikov Paveličeve »legije« z vzhodne fronte; Mostovac Milivoje, načelnik »vzgojnega oddelka« Paveličevega ministva oboroženih sil; Kunja Tomislav, ustaški nadporočnik in znani krvolok; Silokos Nikola, poročnik Paveličeve telesne straže; Nadij Edvard, Filipović Josip in Cubaković Marjan, oficirji Paveličeve telesne straže; Baričević Rudolf, vojni zločinek-koljase; Strujić Hrvoje, Turkošević Branko in drugi ustaški oficirji, ki so zaradi svojih zločinov vsi dobro znani v Jugoslaviji, zlasti pa na Hrvaškem. Ta prva skupina na novo pečenih »študentov« — vojnih zločincev bo te dni odpotovala v Španijo z neko špansko ladjo iz Genova.

Do tega odhoda ustašev-štipendistov na Francovo univerze je prišlo neposredno po obisku, ki ga je napravil Francov minister Ruiz v Vatikanu, kakor tudi neposredno pred prihodom v Vatikan španskega kardinala Sebura in madriškega nadškofa Sevice.

Kakor je znano, je v Francovi Španiji še od prej cela vrsta znanih jugoslovanskih vojnih zločincev. To prevržanje ustaških beguncev v fašistično Španijo se izvaja po neposrednih navodilih ene izmed številnih mednarodnih organizacij Vatikana; kakor je »Pax romana«.

Angloameričani ščitijo albanske vojne zločince

Pariz, 29. okt. Albanska brzojavna agencija poroča: V zvezi s tem, da so anglo-ameriške oblasti odklonile izročiti Ljudski republik Albaniji vojne zločince, je albanski poslanik v Parizu imel tiskovno konferenco, na kateri je izjavil, da se je albanska vlada trikat obrnila na komisijo za vojne zločince pri OZN, toda še »do danes ni prejela nobenega odgovora.

Naglasil je, da angloameriške oblasti nudijo vso možno pomoč albanskim vojnim zločincem, ki so v Grčiji, kakor tudi v anglo-ameriški okupacijski coni v Italiji ter da organizirajo in koordinirajo njihovo delavnost, ki je naperjena proti LR Albaniji.

»S tem, da odkrito ščitijo albanske vojne zločince,« je rekel na koncu svoje izjave albanski poslanik, »britanska vlada dejansko ščiti fašizem. Tako zadržanje je sestavni del imperialistične politike, ki je, naperjena proti demokratičnim državam.«

BUDIMPESTA. — »Szabad Sak« poroča, da je madžarska vlada po poslaniku ZDA v Budimešti poslala noto vrhovnemu poveljniku ameriške cone v Nemčiji generalu Clayu, v kateri zahteva, da se ji izroči 500 vojnih zločincev iz ameriške cone v Nemčiji.

Metode provokatorjev

Ravnanje čilske vlade in čilskih oblasti z našima diplomatskima zastopnikoma, z Andrejem Cunjo in Daliborom Jakašo, ki je privedlo vlado FLRJ, da pretrga diplomatske stike s Čilejem, je še vedno predmet pozornosti tako naše kakor druge demokratične javnosti. To predvsem zaradi tega, ker je to ravnanje nedvomno eden najznačilnejših primerov grobe kršitve osnovnih načel, ki bi morala veljati v praksi pri mednarodnih odnosih. Ta primer je tudi sam na sebi še en dokaz, da imperialistični gospodarji in njihovi hlapci ne izbirajo sredstev v svoji antidemokratični kampanji, ter kaže, kako si na vse pretege prizadevajo, da bi na kakršen koli način škodovali neodvisnim in svobodnim deželam. — Iz tega primera je razvidna še ena značilnost politike, ki jo hočejo voditi ne le čilski, temveč tudi določeni mednarodni krogi.

Brezobzirne metode vallstreetske (to pa pomeni tudi čilske) »demokracije« so se pokazale v polni luči v tem primeru. Oglejmo si, kako so ravnali z našima, diplomatskima zastopnikoma v imenu te »demokracije«.

Andreja Cunja je bil vršilec dolžnosti našega odpravnika poslov v Santiagu de Chile, Dalibor Jakaša pa sekretar naše ga poslaništva v Buenos Airesu. Cunjo so 8. oktobra nenadoma poklicali v čilsko zunanje ministristvo, kjer mu je zunanji minister g. San sporočil, da mora zapustiti Čile, in sicer v najkrajšem času. Na zahtevo Cunje, naj bi mu navedel razloge za to ravnanje, je g. San dejal: »da je njegovo delo nezakonito ter da je vzdrževal zveze z argentinskimi državljanji jugoslovanskega izvora, zlasti z rudarji.« Na vse njegove zahteve, naj mu dovoli končati najnujnejše posle ter navezati stike s svojo družino, je prejel odgovor, da mu »ne morejo ustreči zaradi nučnosti«. V ministrski veži je medtem čakal policaji, ki je Cunjo »spremljali« do letališča.

Istega dne je policija v Santiagu de Chile aretirala svetnika Jakašo, ki je bil tam po službenih opravkih, ga odvedla na letališče in mu med potjo odvzela vse dokumente. Pri tem početju so bili zaposleni trije policaji; dva sta ga držala za roke, medtem ko mu je tretji preiskal žepa.

Potem so Cunjo in Jakašo s posebnim letalom prepeljali v Mendoza ter ju tam izročili argentinski policiji. Jakašo so tam izpustili, toda ostal je pod policijskim nadzorstvom. Cunjo so zadržali na policiji, kjer so mu odvzeli 14 prstnih odtisov od leve in desnice. Naslednji dan sta Cunja in Jakaša odpotovala v Buenos Aires, Cunjo so spremljali policaji. Jakaša je pa potoval kot »svobodan«. Ko sta prispela v mesto Mercedes (okrog 100 km daleč od Buenos Airesa), je vstopilo v njun vagon pet policiev in vzelo Jakašo v svoje »varstvo«. Vse zahteve Cunje in Jakaše, naj bi jima omogočili, da bi stopila v stik z našim

poslaništvom v Buenos Airesu, so zavrnili.

Naslednji dan 10. oktobra so ju odvedli v Buenos Aires ter ju izročili policiji. Tam so jima med drugim prepovedali pogovarjati se v srbohrvaščini. — Policija ju je skušala »zasilati«. Jakaša je to zavrnil. Potem so mu policiji skušali s silo odvzeti prstne odtise, čemur se je uprl in pri tem si je rnil veno na levici. V protest proti takšnemu banditskemu ravnanju je Jakaša začel gladovno stavko. Dne 11. oktobra so ga izpustili, prej so ga odvedli v neko predmestje v Buenos Airesu, medtem ko so Cunjo še nadalje zadržali na policiji. — Izpustili so ga šele 13. oktobra okrog ene popoldne. Na vprašanje, zakaj so ga aretirali, so mu odgovorili: »da je bilo treba raziskati, ali je imelo njegovo delovanje v Čileju odmev tudi v Argentini«. Končno so mu sporočili, da se mora obvezati, »da ne bo o tem dal nobene izjave novinarjem ter da se ne bo pokazal nikjer, kjer bi ga poznali«. K vsemu temu je bilo ob »preiskavi« dodano še neko Jakašino pismo. To »pismo« so objavili tudi nekateri čilski listi. Začel ga je pisati Jakaša, dopisali so ga pa wallstreetski agenti s strojem; iz pisma so zlasti dobro razvidne metode najpogostejših izmišljotin, da bi obtožili naše zastopnike tudi s »pismenimi« dokumenti. — Jakaša je namreč začel pisati pismo za družino v srbohrvaščini ter je napisal le nekaj več kakor en odstavek. Na tako načetem pismu so provokatorji nadaljevali: »Pri moji misiji sem naletel na ogromne težave zaradi silovite akcije proti naši Partiji. »Strajak« sledi trdno po načrtu M. T. ter zanesljivo, da se nam bo v polni meri posrečilo, če bodo tovariši Indijanci, ki se pečajo s premočom, dovolj zapuili v našo stvar in če bodo mogli potrditi še nekaj mesecev...« itd.

Torej: Partija, »strajake«, »tovariši Indijanci« itd. — s tem mislijo čilska vlada in njeni tuji gospodarji upravičiti svoje protidemokratično provokatorsko ravnanje. Da je to pismo najnavadnejši falsifikat, kaže med drugim tudi jezik, s katerim je »inkriminirani« dodatek napisan.

Omenjenih dejstev ni mogoče ovreči z nobenimi mahinacijami in ne s početnimi govoricami o nekakšni »subverzivni delavnosti« jugoslovanskih diplomatov, ki jih skušajo razširiti čilski uradni krogi ter tisti ameriški krogi, ki čilskim velevojo da delajo takšne izpade. Neutemeljenosti tega zločinskega ravnanja proti našima diplomatskima zastopnikoma ne morejo tajiti.

Vemo, da je hlapec v tem primeru ravnal po ukazu svojega gospodarja. — Hlapci iz Čileja so ravnali po ukazu svojega gospodarja iz Washingtona. Zato ni čuda, da so napravila kaj takšnega z zastopnikoma svobodne neodvisne demokratične dežele, kakršna je Jugoslavija.

(»Borba«)

Dopisi »Ljudski pravici«

Netovariško postopanje predsednika okr. posl. zveze v Celju

Prvega septembra je okrajni LO Celje okolica otvoril svoj trgovski magazin v Celju. Ustanovitev podjetja je pozdravilo okoliško prebivalstvo, ki že od nekdaj rado kupuje industrijske proizvode v Celju, kamor prihaja po opravih, saj je v Celju tudi sedež okrajne Celje okolice.

Polna trgovina kupovalcev je dokaz, kako podjetje služi potrebam okoliškega ljudstva. Sposobno vodstvo podjetja je dobavila več svojim odjemalcem dobro blago, ki jim tudi po vsej pravici pripada, saj oni oskrbujejo mesto s svojimi kmetijskimi proizvodi.

Zdi se pa, da uspeh podjetja ni všeč nekaterim, ki nočejo razumeti, da trgovsko podjetje, ki ima na terenu 7 poslovalnic, mora imeti tudi pisarniške prostore. Pisarniško delo opravljajo nameščeni v skladišču, med skladi blaga. Dvanajst ljudi dela v neprimernem, tesnem prostoru, ki ne dopušča, da bi

namestili v njem pisalne mize, temveč morajo delati nameščenci enostavno za pulci. V istem poslopuj ima okrajna poslovna zveza 3 pisarniške prostore, v katerih dela 5 ljudi.

Na prošnjo uprave ljudskega magazina Celje okolice je višja stanovanjska komisija odločila, da odstopijo pisarne novoustavljenu magazinu. Predsednik okrajne poslovne zveze tov. Komerički Drago pa to odločbo že skozi 3 mesece gladko ignorira in na vse ponovne prošnje še naprej dopušča, da morajo nameščeni okrajnega magazina Celje okolice še dalje zaradi njegove nediscipliniranosti in netovarištva delati pod neznoznimi pogoji.

Vprašujemo se, kako dolgo bo treba čakati, da se bo tov. Komerički orelsel svoje ozkostranosti in napačnega pojmovanja konkurence, ki v današnjih časih ni na mestu. Končno je tudi predsednik okrajne poslovne zveze dolžan spoštovati odločbo ljudskih oblasti.

P. J.

Da si bomo na jasnem

Na dopis »Delavec tekstilne tovarne pri St. Petru v Savinjski dolini« že tri mesece ne dobivajo mesa, objavljen v našem listu dne 22. X. t. l., nam je poslal KLO St. Peter v Savinjski dolini naslednji odgovor:

»Zbrani na 25. redni seji 25. X. t. l. smo sklenili odgovoriti na dopis tukajšnje sindikalne podružnice, v katerem kritizirajo naše nerazumevanje za njihove potrebe. Ugotovili smo, da ni res, da že tri mesece nismo dobili mesa, kakor navajajo, ker se je meso delilo 12. in 19. t. m. (Op. ur.: Članek je sind. podružnica napisala že 10. X. t. l.) Ni res, da naš kmetje niso izpolnili obvezne oddaje klavne živine niti do polovice predpisane kontingenta, temveč so do dneva objave tega članka oddali že 72 odstotkov predpisane obvezne oddaje za mesec oktober. Neresnično je tudi to, da delavci niso vedeli, kdaj se je delil kontingent drv, ker se je delitev vršila na množičnem sestanku 23. junija t. l., kjer je bilo navzočih tudi več delavcev iz te tovarne. Razglasi se ne čitajo le pred cerkvijo, pač pa so nabiti na oglasni deski pri sejmščici, kjer si jih lahko vsak ogleda. Pozivamo pisca tega dopisa, da se v bodoče točneje informira o vsem, kar napiše o naših nepravilnostih, hkrati pa ga vabimo, da se redno udeležuje množičnih sestankov in na sestanku pride z odkrito besedo na dan.«

ne pojasnjuje vseh vzrokov nepravilnosti, ki so nakazane v dopisu sindikalne podružnice. KLO ni pojasnil v odgovoru, zakaj v minulih treh mesecih niso dobili delavci mesa in kako so kmetje v teh mesecih izpolnjevali svoje obveze pri oddaji živine. KLO je v svojem odgovoru tudi popolnoma zamolčal zakaj je v njegovem območju še nepriporočena živina in kaj je ukrenil proti klanju živine na črno. Jasno pa je eno. Oba foruma sta premalo povezana pri svojem delu. To pa povzroča razne težkoče, za katere potem obtožujeta drug drugega.

SMARJE—NOVA VAS. — Naša vas šteje 198 hiš. Med okupacijo je bilo požganih 143 hiš, deloma 25, ostale pa so imele manjše poškodbe. Obnovitvena zadruga uspešno vrši svojo nalogo z medosebno pomočjo vasčanov. Mladina z velikim delovnim pletom gradi novo cesto med Smarjem in Novo vasjo. Cesta bo dolga približno 5 km. S tem delom bo olajšan promet med Smarjem, Novo vasjo, Padno, Sv. Petrom, Pušami in Rkovecami. S to cesto bodo te vasi povezane z glavno cesto, ki pelje iz Koprca. 44 mladincev in mladink vihti krampe in zasajajo lopate v skaloviti teren pri Smarjah. Prihodnje dni pridejo še mladinci iz Novega grada in Portoroža. Tako bodo v tekmovanju dovršili tako pomembno delo za skupno korist. Ogarev

DOPISUJTE V »LJUDSKO PRAVICO«!

Tehnika in šport

Delovanje novomeškega avto-moto društva

Novomeško avto-moto društvo, ki je s svojim ustanovnim občinam zborom dne 22. marca t. l. pričelo s svojim rednim delom, je izšlo za par mesecev svojega uspešnega delovanja lep kader novih vozačev. Društvo šteje že danes 382 članov, med katerimi je 150 mladincev. Na progno Samac-Sarajevo je oddal na delo 50 mladincev, ki so pri društvu dovršili samo teoretični pouk v motornih vozilih, ker društvo do tega časa še ni posedovalo motornih vozil. Mladinci so se vrnili s progno, vendar te sedaj ni mogoče praktično izveždati, ker društvo nima razpoložljivih sredstev za popolno vzgojo novega kadra. V teh dnevih so vrši še četrti tečaj za šoferje-amaterje, katerega trenutno obiskuje 30 tečajnikov, ki so že dovršili praktični pouk. Najno potrebno je, da določi RO komisijo, ki bo merodajna za polaganje šoferjskih izpitov. Od začetka svojega delovanja je društvo pridelo vrsto voženj kot n. pr.: tajno kurirsko vožnjo, propagandno s tečajniki v Belo Krajino, ocenjevalno v Krško, skupin-

ske-kolonsko v Sent Janž, propagandno vožnjo (in ustanovitve krožka Črnomelj na Gorjancih), skupinsko-kolonsko vožnjo v Krško na državno posestvo. Za prireditelj prvenstvene hitrostne republiške gorske dirke na Gorjance društvo ni dobilo dovoljenja od RO. Ustanovili so krožek v Trebnjem. Poleg kolonske vožnje in Opatijo so bile društvene cestne hitrostne dirke v Novem mestu na dan fizikulturikov. Društvo vodi tov. Somrak Franc, tajnik OLO, Brošček Milan in More Slavko, referent za šolstvo, in drugi. Društvo je v velikih materialnih težavah brez sestavnih delov, zračnice in plaščev. Pri vsem tem pa je treba upoštevati, da je bila naša Dolenjska najbolj prizadeta pokrajina od okupatorja in seveda tudi na motornih vozilih. Društvo, ki se je v kratkem tako visoko povzpelo v pogledu organizacije in članstva, apelira na »Komisijo Tehnika in Šport«, da pri dodeljevanju društvenih potrebščin upošteva delo novomeškega društva ter težko stanje dolenjske motorizacije. P. K.

OBVESTILA

Uveljavljanje novega voznega reda na vseh železn. progah

3. novembra, t. j. o polnoči od 2. na 3. novembra stopi na vseh železnih progah v državi nov voznik red in veljavni. Po novem voznem redu bodo vozili naslednji vlaki: Ljubljana-Zagreb: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 1.00, 4.40, 8.50 (brzi), 9.00, 13.00 (do Litiče), 14.10, 18.30 (brzi) ter s prihodom v Zagreb: 6.25, 9.40, 11.50 (brzi), 13.50, 19.05, 21.30 (brzi). V obratni smeri z odhodom iz Zagreba: 4.10, 8.15 (brzi), 8.25, 13.30, 14.40 (do Brežice), 18.30, 20.55 (brzi), 23.30 (do Brežice) in s prihodom v Ljubljano: 9.05, 11.15 (brzi), 13.25, 15.05 (iz Litiče), 18.35, 23.15, 23.50 (brzi). Ljubljana-Maribor: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 1.00, 4.40, 9.00, 14.10, 18.55, 23.35 (brzi) ter s prih. v Maribor: 6.50, 9.35, 13.50, 19.00, 23.50, 1.45 (brzi). V obratni smeri z odhodom iz Maribora: 4.30, 8.35, 13.55, 17.45 (brzi), 18.30, 22.45 in s prihodom v Ljubljano: 6.30, 9.05, 13.25, 18.35, 20.55 (brzi), 23.15, 23.10, 17.50, 21.35. Ljubljana-Roka in Trst: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 0.15, 6.10, 14.20, 19.05 s prihodom na Roko: 5.25, 11.30, 19.00, 23.25 ter s prihodom v Trst: 6.25, 12.14, 20.14, 23.28. V obratni smeri z odhodom iz Trsta: 0.50, 7.20, 11.30, 15.40 in z odhodom iz Roke: 1.30, 8.11, 13.55, 17.45 ter s prihodom v Ljubljano: 6.45, 13.10, 17.50, 21.35. Ljubljana-Jesenice-Gorica: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 0.10, 4.20 (v Trzin), 5.45, 11.25, 15.15, 19.10 s prihodom na Jesenice: 2.15, 8.05, 13.40, 17.45, 21.30 in s prihodom v Gorico: 7.25, 11.35, 17.15. V obratni smeri z odhodom iz Gorice: 10.00, 15.10, 17.50, z odhodom v Jesenice: 8.50, 9.45, 14.40, 19.10 in s prihodom v Ljubljano: 5.40, 6.40 (iz Trzin), 8.40, 11.52, 16.45, 21.15. Vsi vlaki imajo na Jesenicah zvezo s Planico in prav tako v Kranju s Trzinom ter v Gorici z Ajdovšino. Ljubljana-Novomeško-Karlovac: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 6.55, 12.30, 15.10, 20.45 (delavniški), 17.47, s prihodom v Novo mesto: 9.25, 15.02, 17.41 (ob delavniških), 21.21 ter s prihodom v Karlovac: 7.25, 12.55, 18.21. V obratni smeri z odhodom iz Karlovca: 3.35, 10.23, 15.58 ter z odhodom iz Novega mesta: 3.57 (ob delavniških), 6.57, 13.52, 19.20 in s prihodom v Ljubljano: 6.55 (ob delavniških), 9.35, 16.30, 22.00. Ljubljana-Kočevje: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 5.08 in 17.10 ter s prihodom v Kočevje: 8.05 in 20.02. V obratni smeri z odhodom iz Kočevja: 4.46 in 17.15 ter s prihodom v Ljubljano: 7.37 in 20.10. Ljubljana-Kamnik: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 7.00, 11.05, 14.15, 18.50 in s prihodom v Kamnik-mesto: 7.55, 12.00, 15.10,

19.45 ter v obratni smeri z odhodom iz Kamnika-mesto: 5.37, 8.35, 12.30, 17.15 in s prihodom v Ljubljano: 6.25, 9.30, 13.25 in 18.10. Ljubljana-Vrhnika: vlaki z odhodom iz Ljubljane: 7.50, 14.30 in 18.45 ter s prihodom v Vrhniko-trg: 8.30, 15.10, 19.25. V obratni smeri z odhodom iz Vrhnike-trg: 5.50, 12.50, 17.15 in s prihodom v Ljubljano: 6.30, 13.35, 18.00. Celje-Grobelno-Rogatec-Zabok Krap. T.: vlaki z odhodom iz Celja: 7.15, 12.40, 16.40, 19.50, s prihodom v Rogatec: 8.56, 14.05, 18.25, 21.15, odnosno v Zabok Krap. Topl.: 3.40, 10.12, 15.24, 19.41 ter v obratni smeri z odhodom iz Zaboka-Krap. Topl.: 6.10, 11.40, 16.00, 21.05, iz Rogatec: 4.35, 7.24, 13.38, 17.24 in s prihodom v Celje: 6.02, 9.28, 15.10, 19.13. Poljčane-Zreče: vlaki z odhodom iz Poljčane: 5.35, 10.00, 15.05, 19.45 ter s povratkom v Poljčane: 5.02, 8.38, 13.33, 17.48. Vsi vlaki glavne proge Maribor-Zidani most imajo v Slov. Bistrici zvezo s Slov. Bistrico-mesto. Maribor-Pragersko-Cakovec-Murska Sobota: vlaki z odhodom iz Maribora: 5.05, 12.50, 17.55 s prihodom v Čakovec: 7.45, 15.40, 20.45 in v Mursko Soboto: 9.08, 17.02, 21.59 in v obratni smeri z odhodom iz Murske Sobotice: 5.12, 11.07, 15.35, iz Čakovec: 6.38, 12.25, 16.56 in s prihodom v Maribor: 9.15, 15.10, 19.45. Murska Sobota-Izdohod: vlaki z odhodom iz Murske Sobotice: 12.15, 18.15 ter s povratkom v Mursko Soboto: 6.12 in 15.15. Ljutomer-Gorja Radgona: vlaki z odhodom iz Ljutomera: 6.10, 8.40, 12.30, 16.35 ter s povratkom v Ljutomer: 5.40, 7.45, 11.34 in 15.50. Maribor-Prevalje: vlaki z odhodom iz Maribora: 4.55, 14.20, 19.55, s prihodom v Prevalje: 7.17, 16.31, 22.08 ter v obratni smeri z odhodom iz Prevalj: 5.31, 10.57, 19.41 in s prihodom v Maribor: 7.40, 12.40, 21.55. Celje-Dravograd-Leča: vlaki z odhodom iz Celja: 7.45, 12.30, 17.10, 20.43 (do Velenja), s prihodom v Dravograd-Meža: 5.47 (iz Velenja), 8.41 (iz Velenja), 10.46, 15.30, 20.10 ter v obratni smeri iz Dravograda-Meža: 7.15, 12.10, 16.45, 21.48 (do Velenja), in s prihodom v Celje: 6.12 (iz Velenja), 10.20, 15.00, 19.45.

Urade in ustanove opozarjamo, da vsa obvestila in objave za »Ljudsko pravico« sprejemamo najkasneje do 12. ure. — Uredništvo.

PRESKRBA

DELITVE SVEŽEGA MESA DELITVE SVEŽEGA MESA MLO — odtok za trgovino in preskrbo v Ljubljani obvešča potrošnike, da prejmejo sveže meso na živilske nakaznice v petek 31. oktobra od 14-18 in v soboto 1. novembra od 7-12. Meso se bo delilo na odrezke živilskih nakaznic za meso oktobra, in sicer: TD I in III odr. TD 105 oktober 400 g. SD I in III odr. SD 205 oktober 300 g. LD I in III odr. LD 305 oktober 300 g. Nav I in III odr. Nav 405 oktober 200 g. Doj I in III odr. Doj 505 oktober 200 g. OM I in III odr. OM 605 oktober 200 g. Cena svežega mesa je 35.50 din za kg. Poleg že imenovanih mesarjev deli sveže meso tudi mesar Jakobcina Neda, Zadruga 15. Na pavšalna nakazila prodaja meso poslovalnica mestne klavnice (Murski Sv. Petra cesta 6). Obveščamo potrošnike, da bo v prodaji zadostna količina mesa in si ga bodo lahko nabavili vsi v petek popoldne ali v soboto popoldne. Poslovalnice mestne klavnice in mesarji prevzamejo meso na mestni klavnici v petek 31. oktobra ob 7. Obračune z odrezki je predložiti mestni klavnici v četrtek 6. novembra 1947.

»Prehrana« trgovsko podjetje MLO sporoča, da se 30. in 31. oktobra blago ne izdaja zaradi inventure.

CENE ŽIVIL ZA MESECI NOVEMBER Prodajne cene živil, ki jih potrošniki prejmejo v mesecu novembru na živilske nakaznice, so naslednje: Mlečni izdelki: moka pšenična enotna kg 6.20 (5.95) din, moka pšenična bela kg 11.50 (11.10), moka ržena kg 7.— (6.44) din, moka koruzna kg 5.70 (5.30) din, zdrob pšenični kg 11.50 (11.10) din, zdrob koruzni kg 7.— (6.44) din, ješproni kg 11.— (9.96) din, testenine iz bele moke kg 21.— (19.—) din, testenine iz enotne moke kg 15.— (13.58) din — Maščobe: mast čista kg 57.— (53.80) din, olje jedilno (razen oljivo) kg 37.50 (33.94) din — Sladkor: kristal kg 33.— (31.70) din, kocke kg 35.— (34.70) din, Milo: prašno 40% m. l. kg 30.— (27.90) din, košaten kg 75.— (68.25) din, — Sol kg 6.— (5.51) din. — Cene v oklepajih veljajo kot prodajne cene na debelo, cene izven oklepaja prodajne cene na drobno. Krajevne trošarine v prednjih cenah niso vpoštovane. — Uprava Navod — Koloniale.

MALI OGLASI

ZAGARJA, samostojnega, za električno žago »Venecijanke« sprejemam tako z vsjo oskrbo. Naslov v oglasnem oddelku Ljud. pravice. STROJEPISKO IN STENOGRAFSKO, perfektno, ki bi bila večina vodila samostojno administracijo potrebujemo za takojšnji nastop. Javi naj se na personalnem oddelku Federalnega odbora VVI, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2-1. 4684 PROGLASAM za neveljavno vojaško knjižnico. OF legitimacijo, osebno izkaznico, industrijske ločke vse na ime Vrhovnik izdane, roj. 12. II. 1922, stan. Senturska goz. 18, p. Čerkle pri Kranju. 493 PREKLICUJEM veljavnost industrijske kartice na ime Duh Pavla št. 024844, stan. Okroglo 17, Naklo. 494 PREKLICUJEM industrijsko karto in osebno izkaznico na ime Paskovič Trifun, Sp. Besnica 30, Kranj. 495 PREKLICUJEM veljavnost košene izkaznice na ime Suble Marija, roj. 21. 4. 1910, Srednja vas 43, Šenčur. 492 PROGLASAM za neveljavno industrijsko nakaznico na ime Puntar Antonija in Puntar Anica, Unec 77, KLO Unec. 4675

DNEVNE VESTI

Ministrstvo za lokalni promet VLRS odreja, da je zaradi prvoga snega in razmahanega terena s 1. novembrom 1947 pričeti uporabljati dodatni 10 odstotkov goriva k osnovni določeni potrošni dopravnega materiala, v skladu z normami, objavljenimi v Uradnem listu FLRJ št. 53 od 20. VI. 1947. V nedeljo 2. novembra bomo v Begunjah v Dragi počastili spomin talcev in borcev iz NO borbe. Zalna komemoracija bo ob 9.30 v Dragi in pozneje v Begunjah. Svoji, znani padli talcev in borcev ter vsi, ki ste za časa narodnosvobodilne borbe trpeli v Begunjah, pridite v nedeljo v Drago. Protno zvezo se dobro, ker bo avtobus vozil iz postaje Lesce do Begunj. Za tiste, ki bodo šli iz Bleda, bo odhod avtobusa izpred Park hotela ob 7.45, če bo potnikov zadosti, pelje naravnost v Begunje, drugače pa se ustavi še na postaji Lesce. Ostali potniki, ki se pripeljejo s prvimi vlaki iz Jesenic ali iz Ljubljane, bo avtobus prepeljal v Begunje od 8.30 dalje tako da bodo pravčasno do 9.30 na mestu. Odhod iz Begunj bo v avtobusom ob 11 ter vozi do 12. Če bo potrebno in na željo ljudi bo avtobus vozil še popoldne od 15-17 iz Begunj na postajo Lesce. Pridite v čim večjem številu, da počastimo padle za svobodo. 4683 Tovariše zdravnik opozarjamo na predavanja šolskih zdravnikov-docentov medicinske fakultete v Plzinu, ki bodo v četrtek ob 10 v predavalnicah interne in kirurške klinike v Ljubljani. Primarij dr. Hrbeč iz Plzina bo predaval v četrtek ob 18 v predavalnici interne klinike v Ljubljani o dialektičnem materializmu in splošni biologiji osnovi nevrofiziologije. Na zanimivo predavanje vabimo. 4673 Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR bo v letošnji sezoni pridelo tečaj ruskega jezika. Opozarjamo vse, ki so za tečaj zanimajo, da se javijo v pisarni Društva za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR, Miklošičeva cesta 7. Dežurna lekarna: Centralna lekarna Trimošnje.

KONCERTI

Mladinci in vse prijatelje zborovskega petja opozarjamo na koncert slovenskega mešanega zbora iz Trsta pod vodstvom Milana Pertota v ponedeljek 3. novembra ob 18. Zbor je izvrsten, spored izredno zanimiv. Cene nizke: 10, 8 in 6 din za sedeže. Vstopnice v knjižarni. 4670 V mesnavo 30 obletnice Oktobrske revolucije priredi Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR koncert sovjetskih samosplošev in komornega tria. Spored je za Ljubljano popolnoma nov in ga izvajajo naši najboljši solisti. Na koncert opozarjamo. Vršil se bo v ponedeljek 3. novembra ob 19. V Filharmoniji, Vstopnice v knjižarni. 4671 Pevski zbori, ki so se priprljali za sodelovanje pri centralni proslavi Oktobrske revolucije, imajo obvezno skupno vajo danes, četrtek 30. oktobra, v I. drž. gimn. Vegova ulica, pritrilje, v naslednjem redu: 1. mešani zbori ob 19. 2. mešani zbori ob 20. Prosimi, naj zbori upoštevajo naslednja korbina, udeležbo zborovodje za eventualna navodila in lastno kontrolo o udeležbi članstva. — Mestni ljudsko-prosvetni svet. Skupna vaja moških in mešanih pevskih zborov danes. 4667

KINO

LJUBLJANA: UNION: Sovjetski film »Sin polka«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. MATICA: Sovjetski film »Dnevi in noči«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15. SLOGA: Sovjetski film »Maščarada«, tednik. Predstave ob 16.15, 18.15, 20.15. KODELJEVO: Sovjetski film »Dubrovnik«, tednik. Predstava ob 20. MARIBOR: ESPLANADE: Sovjetski film »Igralke«, tednik. GRAJSKI: Sovjetski film »Jakob Sverdlor«, tednik. Predstave ob 16.30, 18.30, 20.30. CELEJE: METROPOL: Sovjetski film »Pepek«, tednik. DOM: Sovjetski film »Napaka tna. Kolina«, tednik. KRANJ: MESTNI: Sovjetski film »Lenin 1918«, tednik. PTUJ: Sovjetska komedija »Naloga majorja Bulocina«, tednik. SSKA: Medvedova: 31. okt. ob 20; 1. nov. ob 18 in 20; 2. nov. ob 16, 18 in 20; 3. nov. ob 20. 4334

PONOVNA VZPOSTAVITEV AVTOBUSNEGA PROMETA LJUBLJANA-MORAVČE

Avtobusna proga Ljubljana—Moravče bo ponovno pričela obratovati dne 31. oktobra t. l. po dosedanem voznem redu. DAPPS.

Iščemo:

kalkulanta, statističarja, 3 komercialne uradnike in kapelnika, ki bi ga namestili na odgovarjajočo mesto.

Tovarna glinice in aluminija Strnišče

Iščemo za takojšnji nastop osebo, ki ima znanje v strojnem risanju, in pisarniško moč za vodenje ekonomata s prakso.

Sladkorska tovarna lepenke in papirja, Sladki vrh, p. št. 113 v Slovenskih goricah.

Vsak je svoje sreče kovač! ZREBANJE 2. RAZREDA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE BO 7. novembra t. l. SE VEDNO SI LAHKO NABAVIŠ SREČKO! Premija bo 325.000 din, vrednost vseh dobitkov pa 2.024.000 din. Cena srečki z doplačilom (za nove igralce) je 1/2 100 din, 1/2 200 din, 1/2 400 din. Tukaj odrežite! SEKCIJA ZA LOTERIJO, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 5. Naročam za 2. razred 7. kola četrtinskih srečk po 100 din polovičnih srečk po 200 din celih srečk po 400 din in Vam bom njihovo vrednost poslal po prejemu srečk z Vašo čekovno položnico takoj, vsekakor pa pred pričetkom zrebanja. Ime in priimek Kraj in zadnja pošta Ulica in hišna št. Pišite čitljivo in pošljite v kuverti na naslov: Državna razredna loterija — Kolektura za Slovenijo Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5. — Telefon 47-74.

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov Primorje DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK, 30. OKT.: 6. Budnica, jutranja tolovadba — 6.10 Poročila, objava programa, vremenska napoved — 6.30 Veder jutranji spored — 7 Radijski koledar, iz današnjih časopisov — 7.15 Balaletna glasba — 7.30 Napoved časa, poročila — 7.45 Dve italijanski uverturi — 12.30 Napoved časa, poročila — 12.45 Zabavna glasba, mali orkestri, objave — 13 Igra Vaški kvintet — 13.30 Po knjižnem zvoku — 13.40 Dve slovenski uverturi — 14 Koncert violončelke Irene Dubiske, pri klavirju spremlja Jerzy Lefeld — 14.30 Napoved časa, poročila, objava večernega spreda — 14.45 Poje in igra ukrajinski zbor pesmi in plesov I. ukrajinske fronte — 18 Oddaja za pionirje: Radi bi vedeli nekaj o pionirjih v Sovjetski zvezi — 18.20 Pojo otroški zbori — 18.55 N. Rimski-Korzakovi: Kvintet, izvajajo S. Korščec (klavir), M. Gunzel (klarinet), R. Silvestri (rog), I. Lescar (fagot) in D. Svarga (klavir) — 19 Radijski dnevnik — 19.10 Wolfove pesmi poje baritonist Dušan Pertot, pri klavirju spremlja Dana Perušič — 19.30 Napoved časa, poročila — 19.45 Zabavna glasba, mali orkestri, objave — 20 Minister za prosveto, dr. Joža Potrc: »O mednarodnem pomenu Oktobrske revolucije« — 20.30 W. A. Mozart: Fantazija iz sonate v c molu — 20.40 Španske pesmi — 21 Simfonični koncert pošč: I. S. Ostere: Klasična uvertura, 2. B. Arnič: Ples čarovnic, 3. L. v. Beethoven: V. simfonije v c molu — 21.45 Češki zbori — 22 Prenos vesti zvezne postaje iz Beograda — 22.15 Plesna glasba — 22.40 Drobne skladbe za lahko noč. Radio Beograd oddaja v slovenski in vsak dan: od 13 do 13.15 na kratkih valovih 31.56 m od 21.45 do 22 na kratkih valovih 49.18 m.

POTREBUJEMO

osem kompletnih kopalnih kadi s pečmi za ureditev stanovanj Uprave.

TOVARNA LESOVINSKIH PLOŠČ »FALLERSA« TRNOVO PRI ILIRSKI BISTRICI

PONOVNA VZPOSTAVITEV PROMETA NA AVTOBUSNI PROGI RAJHENBURG-KOZJE

Table with 6 columns: Time, Direction, Stop, Time, Direction. 1. novembra t. l. bo pričela ponovno obratovati avtobusna proga Rajhenburg—Kozje po naslednjem voznem redu: 8.20 15.10 odhod Rajhenburg prihod 7.45 14.40 9.12 — Senovo — 14.20 10.00 16.10 Podstreda 6.45 13.30 10.15 16.25 prihod Kozje odhod 6.30 13.15

Poziv upnikom in dolžnikom!

Okrajni ljudski odbor Škofja Loka poziva vse upnike in dolžnike posestva in mesarije Hafner Feliksa in Ivana, Škofja Loka, Mestni trg 26 in Spodnji trg 31, da v roku 15 dni, to je do 15. novembra t. l. prijavijo svoje terjatve odnosno poravnajo svoje obveznosti, ki izhajajo izpred sekvestracije tega podjetja z dne 2. junija 1947.

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR ŠKOFJA LOKA.

OBVESTILO

INICIATIVNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV V SLOV. KONJICAH priredi 2. novembra t. l. komemoracije

za padlimi borci in žrtvami fašističnega terorja iz časov velike narodnosvobodilne borbe v letih 1941—1945 v naslednjih krajih: Stranice-Frankolovo ob 14. uri, Zreče ob 15. uri, Skomarje ob 11. uri popoldne. Na sporedu so govori, recitacije, žalostinke pevskih zborov in godbe. Vabimo udeležence NOV ter člane OF na počastitev žrtev. S tem bomo dokazali tistim, ki danes ščuvajo na novo vojno, da so naši grobovi še sveži in da je naša svoboda zrastle na kosteh naših najboljših sinov in hčera ter da se danes ne damo več preplasti z nobeno atomsko bombo in ne preslepiti z dolarsko diplomacijo ter da smo pripravljeni dati vse naše sile za izvedbo plana. S tem bomo dokazali, da smo v novi demokratični Jugoslaviji največji poborniki svetovnega mira.

INICIATIVNI ODBOR ZVEZE BORCEV NOV SLOVENSKE KONJICE

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6 — Uprava: Kopitarjeva 2 — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-65 — Telefon naročninskega odd.: 30-30. Telefon oglasnega odd.: 36-85 Štev. ček. rač. 60.4045-2